

Laiškas Lietuvio kario Tarnaujančio Prancu- zijos Svetimšalių Legijone

Vytautas Gedgaudas, Kapra-
las Prancūzų Užsieniečių Le-
gijone, Prancūzų Moroko, Afri-
koje, pirmiau tarnavęs Lie-
tuvos pasiuntinybėje Romoje,
rašo Dirvos redaktoriui sekan-
čiai:

Prieš porą metų aš bandžiau
su jumis susirašyti, tačiau pa-
saulio įvykiai neleido galimy-
bės tęsti susirašinėjimą. Da-
bar bandau išnaujo su jumis
susisiekti ir jei jūs tebesate
dar vis to pačioje vietoje ir jei
laiskas greit pasiekia oro pa-
stų, su sekančiu laišku aš pasi-
stengsiu atsiųsti jums keletą
raportų ir šiaip ką nors rim-
tesnio.

Kaip matote, aš vis dar te-
besilaikau gerai ir mano "lai-
mės žvaigždė" man vis dar te-
bešviečia. Nekurį laiką buvau
Juodoje Afrikoje — Senegali-
joje, ten teko būti tarp pė-
rų, tačiau jau labai karštas
klimatas tenai. Paskui daly-
vavau Tusinijos kautynėse ir
dabar esu "kaž kur", kaip šiuo
metu priimta sakyti.

Laike kautynių teko susipa-
žinti su Amerikiečiais kariais,
kurių tarpe sutikau net tris
Pabaltijiečius, iš kurių vienas
buvo nuo Vilniaus krašto, ži-
noma, jo tėvas iš ten paejo,
jis pats gimęs Amerikoje ir
kalbės tik lenkiškai. Aš ma-
nau kad jų eilėse nemaža Lie-
tuvų, tik sunku surasti, juk
ant kaktos neparrašyta kokios
jis tautybės.

Iš Lietuvos jau senai kaip
nebeturiu jokių žinių. Nese-
nai spaudoje skaičiau kad ra-
donoje kariuomenėje yra ir
Lietuvių tautiniai pulkai ir ne-
senai posėdžiavus, Liepos 22,
Pabaltijo sovietišku valstybių
taryba pasiuntė memorandumą-
padėką Stalinui, o kita at-
sišaukimą į Lietuvius kvie-
čiant kovoti prieš Vokietį.

Kaip pas jus ten Amerikoje
sprendžiamas Lietuvos atsta-
tymo klausimas, kokios nuo-
monės jūs laikotės? Dar kai
galima buvo susirašinėti su
Prancūzija, aš palaikiau ryšį
su mūsų ministru p. Klimu,
gi dabar Vokiečiams visiškai
užėmus, nebegalio pasiųsti lai-
škų.

Parašykite kas yra naujo
pas jus; jeigu galite atsiųski-
te Dirvą, aš busiu labai dėki-
gas. Tiesa, prie progos aš no-
riu prašyti, jei jums yra žino-
mas dainininkės Barboros Dar-
lys antraštas, atsiųskite man;
man būtų įdomu parašyti jai
vieną-kita žodį. Kai ji lankėsi
Lietuvoje aš būvau susizavėjęs
jos balsu ir nei vieno jos kon-
certo neapleisdavau.

Laikas bėga, laikai keičiasi,
štai jau man belieka vos tik
metai laiko betarnauti, manau
kad per tuos metus karas pa-
sibaigs ir galėsiu vėl džiaug-
tis civilišku gyvenimu.

Rašykite, jeigu žiniosiu kad
laiskas jus pasiekė, su sekan-
čiu laišku atsiųsiu ką nors įdo-
maus.

Vyt. Gedgaudas.

SENATE daroma žygiai
kad 1944 metų prezidento
rinkimuose galėtų balsuoti
milijonai kareivių kurie iš-
vykę iš savo pastovių gy-
venamų vietų ir kaipo to-
kie negali balsuoti

Meksikoje, Pacifiko pa-
kraštyje laike smarkios au-
audros žuvo 52 žmonės ir
apie 100 kitų sužeista.

The Ohio War History
Commission
Ohio State Museum
Columbus Ohio

National Lithuanian Newspaper published in Ohio, reaching a very large majority of the
80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

No. 42

Kaina 5c.

CLEVELAND, OHIO PSALI-OCT. 15, 1943

(28-ti metai :: 28th Year)

Smarkiai Sumušė Japonus

Popiežius iš Vatikano Nesikels

JAPONAI APLEIDO TULUS PUNKTUS

Spalio 14 d. Alijantų ka-
ro stovykla Pietvakarinia-
me Pacifike praneša kad
didelė Alijantų lėktuvų ar-
mada padarius užpuolimą
Japonų pietvakarinio Pa-
cifico tvirtovės Rabaul ir
smarkiai juos sumušė —
sunaikinta 60 nuos. visų
ten buvusių Japonų karo
lėktuvų ir nuskandinta lai-
vų 17,600 tonų. Tai yra
toks smugis kuris spėjama
reikš persvyrą karo toje
dalyje.

Tame užpuolime panau-
dota visos galimos sutuok-
ti Alijantų jėgos buvusios
toje srityje, ir užpuolimas
priešams buvo toks netikė-
tas kad taip sakant sulau-
žyta visas Rabaul atspa-
rumas.

Tik ką buvo sutriuškinti
Japonų oro jėgos prie
Wewak, Naujojo Guinejo,
kur sunaikinta apie 500
lėktuvų. Dabar sunaikin-
ta ir sugadinta 177 lėktu-
vai, taip kad Alijantai pa-
lieka oro valdovais Solo-
monų jūroje ir aplinkinė-
se salose.

Iš šimtų Alijantų lėktu-
vų tame žygyje negryžo
tik penki.

Alijantai užėmė Japonų
orlaivius stotį Vila bei pasi-
priešinimo — Japonai pa-
bėgo, ir taipgi užvaldė Ja-
ponų laikytas pozicijas Ko-
lombangaro saloje.

Spalio 9 nakties metu
susirėmimo jūroje Ameri-
kos laivai nuskandino ke-
turis laivus, kiti jų laivai
pabėgo.

JUGOSLAVAMS GRĄSINA ŽUDY- MU, NAIKINIMU

Vokiečiai pagrasino su-
naikinimu kiekvieno mies-
telio ir kaimo ir sušaudy-
mu suimtų piliečių užsta-
tų, numalšinimui ten kil-
tančių pasipriešinimų ir
karo prieš okupantus.

Vokiečiai siūnia dau-
giau kariuomenės į Jugo-
slavią.

Jugoslavų kariuotės ja-
s Gen. Mihailovič turi arti
180,000 armijos gatavos
gelbėti Alijantams jeigu
jie veržtųsi į Balkanus.

Jugoslavijoje taipgi vei-
kia kitas vadas, Tito, ku-
ris turi gajaus komunistų
partizanų ir jų vėliava yra
bolševikų Rusijos vėliava.
Šie partizanai, Maskvos
remiami, trukdo Mihailovi-
čiui, užpuola jo kariaujtojus
ir dirba pavergimui Jugo-
slavijos Maskvai.

1944 metams numatyta
turėti mėsos 2 bilijonu sva-
rų daugiau negu bus turė-
ta šiais metais, jau ir taip
rekordiniai pakilus mėsos
kiekiui.

Popiežius pareiškė jogei
pasiliks Vatikane iki jis
bus gyvas, atsisakydamas
priimti Vokiečių "siūlymą"
apsaugos išsikeliant kitur,
jeigu Roma pataps karo
susirėmimų punktu.

Iš to matyti kad Vokie-
čiai pasiryžę laikytis Ro-
moje iki tol kol ji gal visa
bus išgriauta. Popiežiui
pasiūlė išsikelti į neutralę
kunigaikštiją Liechtenstein
ar net į pačią Vokietiją.

ITALIJOJE ALIJAN- TAI ŽYGIUOJA PIRMYN

Amerikos ir Britų jie-
gos kariaujančios prieš na-
zius Italijoje, žygiuoja pi-
rmyne lėtu žingsniu, bet tik-
krai. Mušis eina prie Vol-
turno upės.

Amerikiečių armija už-
ėmė 15 mylių daugiau plo-
to.

Spalio 13 pranešta apie
Alijantų jėgų užėmimą 3
Italijos miestų, San Croce,
Riccia ir Bonefro.

Graikijos salų grupėje
Alijantų jėgos veikiančios
iš Rytų, užėmė kelias salas.

Neapolyje, nuo pavėluo-
to sprogo, Spalio 11 už-
mušta 23 Amerikos kariai.

Vokiečiai surengė tokių
sprogimų daugybę, vienas
jų buvo tai sprogoimas pa-
še, kur užmušta virš 50 as-
menų; kitas ištiko toj gat-
vėj kur prieš 20 minučių
pravažiavo Gen. Eisenho-
wer. Vokiečiai Italijoje pa-
sitraukdami palieka tokius
pat klastingus žudymo už-
taisymus kaip jėms darė
bolševikai traukdamiesi iš
savo miestų.

S. V. turi laivų talpos
3,000,000 tonų daugiau ne-
gu buvo tikėtasi šymet tu-
rėti. Tuo budu visas kari-
nis pasiruošimas užjūrio-
se žymiai patogesnis.

Sako Buvo Nelaiviu

Joseph Curran, National Ma-
ritime laivininkų unijos virši-
ninkas, sako buvo laikomas
nelaiviu ant U. S. laivo Afri-
koje. Jis keliavo kaip juri-
ninkas. Jam buvo uždrausta
išeiti į kraštą ir laikytas po
sargyba.

ITALIJA PASKELBĖ VOKIETIJAI KARĄ

Prezidentas Roosevelt ir
kiti didieji Alijantai ben-
drai praneša Spalio 13 jog
Italijos vyriausybė, vado-
vaujama Maršalo Badoglio
formaliai paskelbė Vokie-
tijai karą. Apie tai Ba-
doglio pranešė vyriausiam
Alijantų karo vadui Itali-
joje, Gen. Eisenhower.

Italija tuo budu išstoja
formaliai kariauti prieš
buvusį savo karo partner-
rį Vokietiją. Badoglio pa-
skelbė Italijos žmonėms:
"Mes petys į petį žygiuo-
sim pirmyn su savo drau-
gais alijantais karo laimė-
jimui".

GAVO STOTI AZO- RES SALOSE

Britai gavo Portugalijos
sutikimą įtaisyti savo ka-
ro laivyno stotį Azores sa-
lose, Atlantike ties ineiga
į Viduržemio jūrą. Ši sto-
tis bus naudojama specia-
liai prieš Vokiečių subma-
rinus veikiančius Pietų At-
lantike.

Tomis salomis galės nau-
dotis ir Amerika karui ju-
rose prieš submarinus.

Portugalija tą darydama
pasiliko ir toliau neutra-
liška. Vokiečiai tuo tarpu
negrąšina jai už tai, nes
jie ir taip priešų turi pi-
nas rankas.

BOMBARDAVO DANZIGĄ

Dideli Amerikos ir Bri-
tų lėktuvai darė puolimą
Vokiečių punktų arti Lie-
tuvos — atakavo Danzigą.
Pomeranijos punktus, Ry-
tų Prusijoje, ir Vokiečių
užimtoje Lenkijoje. Lėk-
tuvai šimtais skrido virš
Vokietijos ir ta sritį, tuomi
parodant kad Vokiečių gi-
riamasi "tvirtovė", kurios
sako niekas nesumuš, nėra
saugi.

Tuo pat kartu daryta ki-
tų Vokietijos dalių užpuo-
limai, Hannover ir Bremen
miestų.

Iš šio žygio negryžo 31
Britų lėktuvai ir 30 Ame-
rikos lėktuvų.

Vokiečiai pranešė jog
Bremeno užpuolime numu-
šė 48 Alijantų lėktuvus.

Hitleris skelbia jog nau-
ji jų ginklai užkirs kelią
šiam sistematiškam Ali-
jantų atakavimui Vokieti-
jos.

NETIKĖKIT.

Amerikos Raudonasis Kryžius per-
sergsti kareivių gimines ir
draugus nepasitikėti prie-
šų per radio skleidžiamais
gandais. Priešai naudoja
trumpų bangų radio plati-
nimui melagingų praneši-
mų apie atsitikimus karei-
viams, apie jų daug žuvi-
mą, ir tt. Tikras žinias
apie savo kareivio likimą
gausit iš Amerikos karo
viršenybės.

Suimtas Nazių Submarino Kapitonas

Amerikos karo laive paimtas nelaisvėn Vokiečių subma-
rino kapitonas. Jo submarinas nuskandintas ir jis su kitais
30 savo vyrų išgelbėtas.

REIKALAUJA LEISTI NAUDOTIS SIBIRU

Apkeliavę karo frontus
penki senatoriai sugryžę
patiekė savo pažiūras. Se-
natorius Lodge pareiškė,
jei Rusija leistų Amerikai
naudotis Sibiru įrengimui
ten karo stotį Japonijos
atakavimui, būtų išgelbėta
bent milijonas Amerikos
kareivių gyvasčių, kurios
turės žūti dabartiniu budu
nukariavimui Japonijos.

Kiti senatoriai raporta-
vo kad, jų patyrimu, Britai
Ameriką išnaudoja: visur
kišasi su savo politika, gi
Amerika lieka užpakalyje.
Dar daugiau, Britai gau-
dami iš U. S. reikmenis su-
lyg Lend-Lease, tas reik-
menis duoda kitiems arba
parduoda kaip savo pa-
čių padarinius.

Tie ir kiti dalykai svar-
stomi Washington, kal-
bant apie Amerikos santi-
kius su savo Alijantais.

RUSŲ-VOKIEČIŲ KARO EIGA

Rusai praneša apie pasi-
sekimus mušiuose su Vo-
kiečiais trijose dalyse: pa-
žygiavo artyn Gomelio per
Sož upę, Baltgudijoje; pra-
siveržė pirmyn Krimė, iš-
statydami pavojaun paskuti-
nę Vokiečių galimą panau-
ti geležinkelio liniją pabė-
gimui iš tenai, ir padarė
naujus prasiveržimus prie
Kijevo.

Vitebskui grėsia paėmi-
mas.

GASOLINO civiliniai s
naudoti sumažintas ir sa-
koma iki karo pabaigai
vargu bus galima duoti
daugiau.

Argentina gal nutrauks
ryšius su Vokiečiais ir Ja-
ponais, kaip paskiausios
žinios skelbia. Argentina
irgi susipras kad jai laiky-
masis Ašies išeis į blogą.

NETIKI BALKANU PUOLIMO ŠYMET

Berlino radio skelbia jog
Alijantai šymet dar nesi-
kėsins veržtis į Balkanus,
nežiurint nuolatinio ata-
kavimo iš oro, kuris tęsia-
mas iš rytinės dalies Vi-
duržemio ir nežiurint Ju-
goslavų kariuotės veiki-
mo prieš okupantus.

Mėsos gamintojai tikri-
na jog šaliai užaina "kri-
tiška" stoka jautienos mė-
sos — apie kitą pavasarį.

Sovietijoje yra visokiau-
sių gabių vagilių, kaip ir
seniau budavo prie caro.
Štai Maskvos teismas nu-
teisė sušaudyti tulą drau-
gę, kuri prisiviliojus ma-
žus vaikučius, tarp 3 ir 5
m. amžiaus, nuvilkdavo jų
visus drabužius ir paleis-
davo nuogus, o tuos rubus
parduodavo ar mainydami
į maistą.

Kur Japonai Nugalėti

Sala Naujoji Guineja, kur
atsibuna smarkūs mušiai su
Japonais. Mušyje už Finsch-
haven Alijantų lėktuvai sunai-
kino 58 priešų lėktuvus, septy-
nis jų laivus ir daug barkų
vežsčių reikmenis.

DIRVA (THE FIELD)

Published every Friday in Cleveland by the
LITHUANIAN WEEKLY
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland, Ohio

Subscription per Year in Advance
In the United States \$2.00
In Canada \$2.50

Entered as Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the Act of March 3, 1879.

Grazino Kasyklas

Valdžia buvo apėmusi
savo kontrolę angliakasyk-
las paskutiniojo mainerių
streiko metu, Gegužės 1.
Viso kasyklų buvo paim-
ta 3,300, kurios palengva
buvo pervedamos į jų sa-
vininkų kontrolę. Šiomis
dienomis paskutinės 1,700
kasyklų sugrąžinta savi-
ninkams.

Sulyg įstatymo, nuosa-
vybės turi būti grąžinta į
60 dienų po to kai įvedama
normalė produkcija.

Pasiekė čiuokurą. Ame-
rikos karo reikmenų išdir-
bimas jau beveik pasiekė
patį čiuokurą, nuo kur pra-
dės jau eiti mažyn, užlei-
džiant vietą gamybai ci-
viliniams reikmenų.

Nekurie sako jog kitais
metais valdžia galės pra-
dėti mažinti savo karo rei-
kalams numatytas sumas.

Anglijoje neužtenka dar-
bininkų operavimui anglies
kasyklų pilnui saiku. Val-
džia praneša jog turės im-
ti darbininkus į kasyklų
darbus panašiu budu kaip
šaukiami kareiviai į tarny-
bą. Laisvanorių rekrutavi-
mas iš kasyklų neduoda
reikalingų pasekmių ir bus
imamasi priverstino draf-
tavimo.

Halifax, N. S., Kanada.

— Buvo susitikavę laivų
krovėjai, kurių 1200 nuta-
rė gryžti dirbti, bet apie
700 atsisakė dirbti ir tęsia
streiką.

Streikas kilo laivų kro-
vėjams užprotestavus prieš
numažinimą jų reikalauto
mokesties padidinimo.

Streikuoja trokų vežio-
tojai. Nashville, Tenn. —
Susitiekavo apie 1000 trokų
vežiotų, kurių reika-
lavimas daugiau mokesties
nepatenkintas.

Vaikų ėmimas į darbus
bėgyje pastarų trijų metų
pasako 400 nuosimčiai.

Tas surupino mokslo iš-
taigų vedėjus, kurie irodi-
nėja jog jaunamečiai viso-
mis pusėmis stoja į darbus
ir apleidžia mokslą.

Pereitą pavasarį, sako,
du milijonai jaunikių tarp
12 ir 17 metų amžiaus di-
bo vietoje lankyti mokyk-
las, o tas skaudžiai atsi-
lieps į šaltes ateitį.

Jeigu vaikai iki 18 metų
lankytų mokyklas vietoje
dirbti, žymiai sumažėtų
jaunamečių nusižengėlių
eilės, kas dabar surupino
visą šalį.

Grūdų derlius Europoje
šymet buvo didelis, — di-
žiausias koks buvo nuo
1939 metų. I šį apskaičia-
vimą neįeina Sovietų Ru-
sijos derlius.

Derlius apskaičiuojamas
1,540,000,000 bušelių; per-
nai buvo 1,380,000,000 bu-
šelių.

Tegul meilė Lietuvos

Dega mūsų širdyse!

LAISVA LIETUVA

Laisvę Pažinę —
Jungo Nevilksim!

Kad Maskovas Konferencija Nevirstu Antru Muniku!

Rusai Gali Susitaikyti su Vokiečiais

Prelatas Sheen, Washingtono Katalikų Universiteto auklėtojas - profesorius, pradėjo Spalio 4 d. eilę paskaitų Akrono (arti Clevelando) Katalikų moterų draugijai. Kalbėjo apie Rusų-Vokiečių santykius.

Nėra didelio skirtumo tarp nazizmo ir komunizmo, — jis pažymėjo. Abu tie sąjūdžiai nukreipta prieš žmoniją, prieš demokratiją ir prieš Dievą. Galima spėti kad tos abi tautos, Rusai ir Vokiečiai, susitaikins ir eis išvieno. Nazizmas atrodo blogas komunizmui tik dėl to kad jam vadovauja Hitleris. Rusija kariauja prieš Hitlerį, o ne prieš nacional-socialistus.

Prelatas Sheen sakė kad jis, nors nenusimanąs apie karo dalykus, supranta, kad Rusai liaujantiesi Rusų nugalėjimui 600 mylių fronte yra planingas Vokiečių pasitraukimas. Vokiečiai trauksis ir trauksis iki jų dviejų vadų, Hitlerio ir Stalino, sutartos linijos.

Kai Vokietijos ir Rusijos bus pasirašyta taika tai Amerikos pramonėje kils sabotazas kokio ji dar nėra mačius. Tada teks Amerikai mokėti už raudonųjų ir jų draugų darbus, teks gailėtis kad ji puoselėjo, maitino ir aukštino Staliną. Va ir Quebec'o konferencijoje aukštųjų demokratijų pareigūnys daug laiko padėjo begirdami Rusiją.

Labai daug kalbame apie savo sveikatą, kad negerai jaučiamės. Dažnai minime trijų didžiųjų ministerių konferenciją, abejodami ar ko gero iš jos sulauksime. Ar nevis Maskva antru Muniku? Ar ten nebus mesta Stalinui Lenkijos dalis, Lietuva, Latvija, Estija ir Besarabija, kaip buvo čekoslovakijos plotai mesti Hitleriui Munique (Munich)?

Idomu, — sakė Prel. Sheen, — kad tie kurie smarkiai kritikavo Premjero Chamberlaino "appeasement" politiką Vokietijos naudai, dabar su tokia Chamberlainiška politika nori įsisteiti Stalinui.

Cia trumpai išdėstyta Prel. Sheen kritika didžiųjų demokratijų politikai su Sovietų Rusija nėra tuščia. Jo pažiūrą patvirtina eilė įvykių. Anglija gindama savo imperiją, buvo užsimojus padaryti Stalinui auką iš aukščiausių paminklų kraštų, buvo belinkstanti paaukoti Pabaltijo tautas Rusijos vergovei. Tik, kaip atsimename, Prezidentas Roosevelt pasipriešino tokiam Anglų "realizmui". Po to pasipriešino, Kripps'o, Anglų ministro, propaganda Sovietų garbei sustojė. Jos pasekmės tačiau nebuvo bergždišios: pasirašyta Rusų-Anglų 20 metų sutartis Europai tvarkyti. Po to faktas lengviau atsiduso pasaulis. New York Times ir kiti, tikri demokratiški, laikraščiai džiugavo kad Atlantic Charter idealizmas nugalėjo realizmą, tai yra cinizmą, daugelio Amerikos ir Anglijos laikračių palikimą.

Tas džiaugsmas, deja, neilgai patvėrė. Kai Rusams ėmė geriau sekis karas su Vokiečiais, kai šie buvo su dideliais nuostoliais atstumi nuo Stalingrado ir sukinėjami varomi nuo Volgos atgal į vakarus, tai komunistų spauda pradėjo balsiai šaukti kad Sovietams maža būtų gavus Pabaltiją, Lenkijos pusę ir Besarabiją, jį globali turėtų būti pavesta Balkanai ir vidurinė Europa,

jai taip pat praverstų įsitvirtinti dar Indijos Okeane (per Persiją), Atlanto ir Pacifiko okeanuose. Kad tokie Maskvos reikalavimai bus patiekti ir kad su jais reiks skaitytis tai patvirtino viešai spaudoje ir Rusijos prietelius p. Davies, grįžęs iš Maskvos, kur jis buvo siustas nuvežti laisvą Stalinui ir parvežti iš jo atsakymą Prezidentui Rooseveltui. Kas buvo rašyta laisvėje ir atsakyme — tebėra paslaptis.

Rusų spaudos griežti išdidūs svetimų žemių reikalavimai randa palankaus dėmesio Anglų spaudoje, ypačiai Londono Times, kurs laikomas vyriausybės oficiozu. Rusų grobiškos pretenzijos gavo nemažą pritarimo ir žymių Amerikos publicistų. Šiaip jau Amerikonai yra griežtai nusistatę prieš Rusijos nepasotinamą, nesveiką apetitą. Jie teisingai mano kad Amerika ryžosi stoti į karą prieš grobiškos Ašį, ryžosi pastatyti visą tautą ant kojų, nesigailėti karui milžiniškų gerybių, dar istorijoje negirdėtų, aukoti savo daugybę savo sveikaušiu žmonių, ne tam kad jos karo talkininkas, Rusija, galėtų viešpatauti Europoje ir Azijoje ir skleisti pražūtingą bolševizmą visame pasaulyje. Amerika kariauja už savo saugumą ir už žmonijos laisvę.

Artėjant ketinamai trijų didžiųjų konferencijai, aiškėja Sovietų Rusijos karo siekimai. Juos komunistai garsiausiai drąsiau skelbia. Va ir dabar tenka skaityti New York Times (October 4) ilgus straipsnius Londono korespondento. Jo nuomone, Rusai turi du planus. Pagal vieną planą, jie pasiruošę bendradarbiauti su Anglija ir su Amerika jei tos dvi didžiulės galybės jiems pripažins Pabaltijo kraštus, rytinės Lenkijos plotus su Lvovu ir Vilnium, Besarabiją ir Bukoviną, Suomijos pakraščius su Suomijos įlanka, prieigą į Viduržemio Jūrą (Dardanellai ir Balkanai), prieigą į Persų įlanką Indijos vandenynę). Tai pretenzijas patenkinus, Sovietų Rusija sutiktų, drauge su Britais ir su Amerika tvarkyti pasaulį. Jeigu tos pretenzijos nebūtų patenkinamos, Rusija darytų sąjungą su raudonąja Vokietija ir su kitais kraštais, kurių valdžios būtų komunistinio pobūdžio. Tai paaiškėsia Maskvos konferencijoje.

Toks Rusijos nusistatymas, — rašo korespondentas, — esąs jo patirtas iš patikimų šaltinių. Jam propaguoti buvo del pasaulio akių panaikintas trečiasis internacionalas, buvo pademonstruota ir religijos tolerancija, buvo leisti išsiritinti provoslavams (ortodoksams) Maskvoje patriarkas. Tais žygiais siekta palankumo iš kapitalistinių kraštų ir iš religijos gerbėjų.

Ar tie suktų manevrai pasėks Maskvos valdovams? Anglai, matyti, jiems pritaria. Iš to žygio kad Maskva tarsi atsisakė III internacionalo, Anglai sprendžia kad ji atsisako ir komunistinės propagandos kituose kraštuose, iš to žygio kad Stalinas leido išsiritinti pravoslavams patriarką Anglai džiaugiasi, ar apsimeta besidžiaugia kad Rusijoje grįžo religinės laisvės gaidynė. Štai Anglikonų arkivyskupas keliauja į Maskvą pasiviešėti ir pabendrauti su atsikursio pat-

riarkato aukštais dvasininkais.

Bet ta Anglikonų vyskupo kelionė padiktuota ne religinių o politinių motyvų. Maskvos patriarkatas atkurtas ir padarytas Stalino politikos įrankiu. Pirmą pravoslavų bažnyčia buvo smarkiai persekiama, dabar ji tarytum gerbiama, o ištikrųjų bus kenčiama tiek kiek tarnaus Maskvos valdovų despotizmui. Visi tai žino, tai kaip nežinotų Anglų dvasininkai. Jie gerai žino, bet savo atsilankymu Maskvoje rupinasi ne tiek krikščionių organizaciją pagerbti, kiek paadvokatauti pasaulio akys Stalino politikai. Stalinas ir jo vadovaujami komunistai kaip buvo taip ir bus Markso evangelijos platintojai, kad religija yra nuodai žmonėms. Teisybę sako Prelatas Sheen, kad nacionalistai ir komunistai yra ir bus prieš Dievą. Jiems savo viršiniųjų buvo uždrausta vaikščioti į krikščionių bažnyčias. Tačiau, kai prireikdavo propagandai tai Sovietų atstovams Maskva leisdavo, pav. Jugoslavijoje per iškilmingus šventadienius pasirodyti ortodoksų bažnyčioje. Tegul Serbai pamanyk kad Sovietų Rusijoje bolševikai gerbia krikščionių tikėjimą.

Tokia Maskvos hipokritiška (veidmainė) politika reikalinga pavilioti į save Balkanų tautas. Graikai, Serbai, Bulgariai ir Rumunai yra ortodoksai, prisirę į savo bažnyčią. Va kodėl Stalinas leido Rusams išsiritinti patriarką. Tačiau, jei patriarkas būtų nepaklusnus bolševikams tai jį pašalintų ir "likviduotų". Tai rodo bolševikų praktika. Tais bolševizmo įrankiu, Rusų ortodoksų bažnyčia nieko nelaimėjo, priešingai, ji tapo bedieviškos politikos pažabota ir galutinai prarado savo laisvę.

Ir vis delto yra šiaip: Kaip prieš karą Hitlerio Munikas buvo virtęs Anglams ir Prancuzams politikos kelionių galas taip dabar Anglų ir Amerikonų dėmesis sutelktas į Maskvą. Lakstė, važinėjo ten Eden, Cripps, Churchill, pasukam Amerikietis Davies. Dabar vėl ruošiasi jį, kaip kokią Mekką, atkankyti Eden ir Hull. Išėina kad apie Maskvą visa visų didžiųjų politikų sukasi. "Šviesa spindi iš rytų"! Ar ji tik neapakins tų kurie į ją yra įsistebėję? Blogai pasiūbėję Chamberlaino ir jo draugų kelionės į Munką, dar blogesnis Edeno ir Hullo kelionių į Maskvą galas būtų jei ten būtų apsilankę su Atlanto Čarterio principais, jei Pabaltijos ir kiti kraštai būtų paaukoti Rusijos malochui, Stalino neribotam imperializmui.

Pasaulis tebetiki Amerika ir jos prezidentu, Amerikos vyriausiai karinei vadovybei vadovaujant sekmingai kariaujama prieš Ašį Europoje. Jei Maskva taptų antru Muniku, tuomet pasaulis prarastų tikėjimą Keturių Laisvių ir Atlanto Čarterio, tuomet būtų sukompromituotas Amerikos vardas, tuomet pasidarytų chaosas ir bolševizmo tvanas užlietų pasaulį. Laisvę mylinčios tautos bijo kad taip neatsitiktų, kad neimtų viršaus antikristas.

Washingtonas numato tokias perspektyvas, delto, reika tikėti, Baltieji ir Kongreso Rumai budės kad ketinamoji Londono konferencija nepalaidotų Atlanto Čarterio, kad nepaverstų to Magna Charta Libertatum dokumento beverčiu popieriu.

V. S-kis.

Rupinkimes Lietuvos Nukentėjusiais

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGOS ATSIŠAUKIMAS ! LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Lietuvos žmonių, nuo karo nukentėjusių šelpimas, aprūpinimas maistu, rubais ir vaistais senelių ir vaikų, guls kaip sunki našta mums Amerikiečiams ant pečių, todėl DABAR jau laikas pradėti tam dideliui darbui ruoštis.

Pasiruošimas tam tikslui visų Amerikos Lietuvių reikalingas dabar, todėl Lietuvai Vaduoti Sąjungos valdyba ragina visus Amerikos Lietuvius — kaip pavienius taip ir organizacijas, — parodyt savo susirūpinimą, aukojant į LIETUVIŲ TAUTINĮ ŠELPIMO FONDĄ, kuris yra vienatinis Amerikos Lietuvių įsteigtas fondas ką užregistruotas Washingtone.

Siųskit savo auką tuojau Londono Lietuvos Atstovybės ir kitur parėmimui. Mes turim išlaikyti savo atstovybes tose šalyse kur jos dar randasi, nes jos yra Lietuvos Nepriklausomybės tęsinys.

Kartu reikalinga plėsti ir bendra mūsų akcija už Lietuvos reikalus. Lietuvai Vaduoti Sąjunga jau pasiruošus išsiuntinėti Dr. Norem'o knygą "TIMELESS LITHUANIA" visiems Amerikos valdžios nariams, Kongresmanams, kitų šalių diplomatams, ir taip toliau. Kaip tik ta knyga išeis iš spaudos ji bus pakuojama ir siunčiama tiems žmonėms ir įstaigoms kur tikėtai tikimes ji galės pasakyti reikalingą žodį už Lietuvą, paragininti ginti jos laisvę ir nepriklausomybę, kur ji padarys Lietuvai daugiau draugų ir prietelių.

Kurie Lietuviai iki šiolei tą knygą užsisakė, tie prisidėjo prie jos išleidimo kaštų apmokėjimo — kad galima būtų duoti tą knygą dykai tiems žymiesiems žmonėms kuriuos mes stengsimės aprūpinti informacija apie Lietuvą.

Dar galit įsigyti tą knygą ir kiti, ir jūsų auka, penkinė ar dešimtinė tai knygai paremti užtikrins Lietuvai Vaduoti Sąjungai kad jai nereikės panešti nuostolių tos knygos dovanojimo ir išsiuntinėjimo kaštų padengime.

Jūs gi rėmėjai, gausit vieną knygą sau, atminčiai, su jūsų vardu įtalpintu kaip to knygos leidėju.

Knygai prenumeratas priimame, ir tų knygų turėsime šimtą kitą pardavimui tiems kurie dar vis vilkina savo užsisakymo prisiuntimą.

Lietuvai Vaduoti Sąjunga prašo jūsų prisidėti ir prie šios Sąjungos narių, prisijunčiant savo nario mokestį — \$2, \$5, \$10 ar daugiau metuose. Jūsų prijautimas Lietuvai nepivalo apstoti tik jūsų retkartine auka — duokit daugiau, duokit iki jausit, ir duokit tiek kad ir kiti matytų jūsų duosnumą ir pasektų jūsų pavyzdžiu.

Atsiųskit savo duoklę už 1943 metus, arba kurie užsimokėję, pradėkit dabar mokėti jau už 1944 metus.

Toliau pranešime visuomenei daugiau apie mūsų darbo planus. Tėmykit spaudą.

Aukus siųskite įdėdami į laišką ir adresuodami:

L. V. S. CENTRAS 6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

IŠ LVS 4-TO SKYRIAUS VEIKIMO

BALTIMORE, Md. — Rugpjūčio 28, įvyko LVS 4-to skyriaus susirinkimas, kuriame priširaše prie skyriaus 5 nauji nariai, pilnai užsimokėdami po \$2 ir gavo po gražų LVS trispalvį ženklelį-sagutę Lietuvos vėliavos pavidale.

Toliau buvo išklaustas raportas komisijos iš atsiųvusio Rugpjūčio 28 parengimo, kuris davė skyriui pelno \$51, kas pilnai apmokėjo delegato kelionę į ALT konferenciją Pittsburghe.

Toliau, delegatas Adv. Nardas Rastenis davė platų raštą ir šią konferenciją išskyrus raportą iš tos konferencijos. Raportas priimtas vienvalsiai. Po raportu buvo trumpos diskusijos ALT ir LVS nesutarimo reikale. Po trumpo pasikalbėjimo buvo išrinkta komisija, kuri pagamins rezoliuciją ir ją pasiųs ALT ir LVS centrams, kad tos organizacijos atsiųgtų į svarbą Lietuvos padėties ir rastų būdą susivienyti bendram veikimui visais Lietuvos ir Lietuvių karo nukentėjusių reikalais.

Galop buvo nutarta renkti kokis nors vakarėlis ir visą dieną skirti parėmimui Lietuvos Atstovybės Londone, kurią vadovauja B. K. Balutis. Į komisiją rengimui to vakaro išrinkta visos veikliausios skyriaus narės: Rastenis, Milunaitienė, Budrienė, Lukševičienė, Padzūkienė ir Pužaitienė. Tikime kad parengimas pavyks, nes jeigu mūsų moterys užsimoja ką atlikti tai jau vyrai su jomis nesuligins; kai jos, ką dirba tai juokų nekėria.

Kalbamas parengimas nutarta daryti Lapkričio 13, šeštadienio vakare, Lietuvių salėje. Malonėkite į šį parengimą atsilankyti skaitlingai ir prisidėti su savo centu prie to prakilnaus darbo — parėmimo p. Balučio svarbios vietos Londono. Kaip p. žadeikis čia Amerikoje diplomatiniais keliais dirba už atgavimą Lietuvos

Auką siunčiant iškirpkit ir išpildykite šį kuponą:

• LIETUVOS REIKALAMS AUKA •

Lietuvai Vaduoti Sąjungai Aukų Kuponas
LIETUVAI VADUOTI SAJUNGA
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Siunčiu auką: \$..... Lietuvos Atstovybei Londone
\$..... Knygai "Timeless Lithuania"
\$..... Lietuvos Karo Nukentėjusiems
\$..... L.V.S. nario mokestį

Viso: \$.....

Vardas ir Pavardė.....

Adresas.....

Miestas..... Valst.....

ŠI KUPONĄ SU SAVO AUKA PASIŪSKIT LVS. CENTRUI

Iškirpkit viršuje telpantį kuponą, prašykite savo vardą ir adresą ir kiek aukų siunčiant, ir stokit į eiles tu gerų patriotų kurio iki šiolei jau po keletą kartų yra aukavę LVS., net didėlėmis sumomis!

Aukus ir prenumeratas knygai siųskite adresu:
LVS Centras 6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGOS
CENTRO ŽINIOS

L. V. S. CENTRAS 6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

laisvės ir nepriklausomybės, taip p. Balutinis tokiais pat budais dirba Britanijoje. Tik p. Balučio sąlygos nepalyginamai sunkesnės, nes jis neturi tam lėšų.

Kitos kolonijos jau gausiai šelpia p. Balutį, taip tikiu ir Baltimoriečiai nuo taip prakilnaus darbo neatsisakys ir pagal išgalę prisidės atsilankydami į šį parengimą.

P. P. Jaras.

Lankėsi Chicagoje

LVS Centro pirmininkas Dr. S. T. Tamošaitis ir sekretorius K. S. Karpis lankėsi Chicagoje, svarbiam pasitarimui su Lietuvių Tautinio Šelpimo Fondo centro valdyba: pirmininku Adv. A. A. Oliu, sekretorium Adv. J. J. Grish, ir išdininu J. J. Bačiunu, kuris taip pat specialiai atvyko į Chicago iš Tabor Farm, Mich.

LVS valdybos nariai taip pat lankėsi spausdėję kurioje spausdinama knyga "Timeless Lithuania" ir užbaigę visas smulkmenas, taip kad knyga skubiai eina prie pabaigos.

IKI ŠIOL Lietuvoje veike profesinių sąjungų (amatininkų unijų) biurai paleisti ir jų vietoje įsteigta "Lietuvos Generalinės Srities Profesinė Sąjunga". Kaip ir iki šiol, Vokiečiai pasilieka darbininkų profesinių sąjungų kontrolieriai.

Aukos "Timeless Lithuania"

Sekantieji dar prisiuntę savo prenumeratas knygai "Timeless Lithuania":

Mr. ir Mrs. Juozas Malonis, Chicago, Ill. 10.00
Antanas S. Pocius, Chicago, Ill. 5.00
Bronė Rasiulytė, Cleveland, Ohio 5.00
Mrs. Wilkitis, Olyphant, Pa. 5.00
SLA 157 kuopa, Youngstown, Ohio 5.00
Vincas Kayackas, Montreal, Kanada 5.00
Pranas Rackus, Los Angeles, Cal. 5.00
Juozas Brogis, Waterbury, Conn. 2.00
Vincas Karpšlys, Detroit, Mich. 5.00

KANADIEČIAI PAREMIA

Iš Toronto, Kanados, S. Balčiūnas prisiuntė \$5.00 auką knygai, šį šv. Jono Krikščionio draugijos narių:

Augustis Alfonsas .50
Balčiūnas Stasys 1.15
Belickas Antanas .25
Bendžius Kazys .25
Čirūnas Antanas .50
Dargis Kostantas .25
Dervinis Mykolas .25
Jarašius Povilas .50
Jurčius Antanas .25
Jurčius Kazys .25
Karaliūnas Feliksas .50
Lekšas Pranas .25
Narušis Elijus .50
Samulevičienė Veronika .25

Paskutinės Dienos Prisidėti prie "Timeless Lithuania" Leidejų

Užsisakykit Dr. Owen J. C. Norem knygą

TIMELESS LITHUANIA

KNYGA IŠEIS ANGLIŠKOJE KALBOJE 300 PUSL. DIDUMO, ILIUSTRUOTA
SIŪSKIT SAVO AUKĄ ŠIADIEN

Kas duos \$5.00 ar daugiau gaus vieną knygą

Aukos priimamos nuo \$1 ir aukščiau. Davusieji \$5.00 ar daugiau gaus knygą. Aukotojų vardai tilps knygoje.

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGA
6820 Superior Avenue Cleveland 3, Ohio

Kominterno Vieta Užėmė tuli Amerikos Kolumnistai

Amerika, Rodos, Turi Kariauti kad Rusija Galėtų Prisigrobt Svetimų Žemių

Kuomet iš Maskvos buvo paskelbta apie panaikinimą Komunistų Internacionalo (Kominterno), dalis Amerikos laikraščių savo redakciniuose pareiškė abejones ar tai nėra viena iš daugelio Stalino klasių. Kiti laikraščiai pareiškė, palauksim ir pažiūrėsime kaip tas panaikinimas tikrumoje veiks.

Kominterno tikslas buvo paruošti visose kapitalistinėse šalyse dirvą revoliucijai, išvartinti kapitalistines sistemas ir įsteigimui sovietų, tiesiog sakant, jungimui visų šalių po vieno Stalino diktatoriška globa.

Amerikoje Kominterno agentai tuo tarpu šiek tiek pasišalinę iš viešumos. Tačiau jų viešąjį veikimą Amerikoje patėmė nekurie laikraščiai kolumnistai, rašytojai kasdieninių ar savaitinių straipsnių, kuriuose jie naudoja teisę išsireikšti savo įvairias mintis laisvai, ir jais matomai susigriebė pasinaudoti Maskva savo propagandą plačiai ir viešai Amerikoje varyti.

Be garbinimo bolševikų ir raudonosios armijos, be agitavimo kad Amerika viską atiduotų Rusams, be įrodinėjimo buk raudonieji kariauja už šią šalį ir išgelbėti ją nuo Hitlerio, be įrodinėjimo kad Rusijai turi būti atiduota ne tik tos šalys kurias Stalinas pasiskyręs užgrobt, dar ir daugiausiai žemių kurias jis slapta ruošiasi grobti, tuli tie kolumnistai pradėjo atakuoti net S. Valsčių vyriausybę, patį Prezidentą Rooseveltą ir Valsčių Sekretorių Hull kam jie nėra gana pro-Sovietiški, kam jie nepadeda visų pastangų Rusijai išgelbėti ir duoti jai viską ko reikalauja.

Vieną tokį pertoli nuėjusį kolumnistą, Drew Pearson, pavadinome **chronišku melagium** ir Prez. Roosevelt ir p. Hull už jo jau atvirai dvokiančią Maskvos naudai paleistą smarvę, priekaištus Valsčių Sekretoriui Hull.

Pearson tada griežtai išskatė kad ir iš žemės (ar savo makaulės) dar kitoksenių nesamonių ir priekaištų Sekretoriui Hull, įrodymui jog ponas Hull daras viską prieš Rusiją ir kenkia jos santikiams su Amerika.

Amerikos spaudoje nesamones ir melagystes lengva skelsti, delto kad Amerikos publika mažai tēmija svarbesnius dalykus, pasitenkinami skaitymu "funnies".

Didesniam patikimui Maskvai (be abejo už bolševikų pinigų), Pearson tarp kitų dalykų, kaip prieš-Rusišką pono Hull aktą, primetė ir Lietuvos Prezidento A. Smetonos įleidimą į Ameriką.

Štai kaip Pearson tą savo kaltinimą daro:

"Faveizdan, Lietuvos Prezidentas Smetona yra vienas iš karčiausių Rusijos priešu. Jis lošė į vieną su Naziais kuomet tie panaudojo Lietuvą kaip vietą pasiskokimo užtakavimui Rusijos 1941 metu pavasari. Vėliau Smetona gavo prieglaudą Berline, o tada Sekretoriui Hull noriai suteikė jam paspartą ir atvirai įsivertė vertyti propagandą prieš Rusiją būnant saugiai Šveicarijoje Valsčiųje".

Ir mes Lietuviai šiūmi atvirai ir drąsiai pavadiname tą kolumnistą, Drew Pearson, **melagium**.

Sovietai okupavo Lietuvą Birželio 15 d., 1940 metais, ir Stalinas pasidarė visos Lietuvos bosas: Lietuvoje buvo sugrusta apie 500,000 raudonosios armijos paruoštos prieš Vokietiją, ir Lietuvos žmonės

ka turi būti Rusijai dėkinga už "Amerikos išgelbėjimą" (nuo ko?) ir kad Amerikos valdžia pripažintų Rusijai teritorijas kurių tik Stalinas reikalauja.

Kažin ar ne pertoli Ameriką leidosi tiems kolumnistams nueiti? Teatruose, filmose kur rodoma Amerikos karių žygiai, Amerikos vėliava, ar Prezidentas Roosevelt, vos kur ne kur išgirsi kokių porą dešų supliaušėjant, betgi gausus plovimas pasigirsta jei parodomai bolševikų vėliava, ar raudonarmiečiai, ar Stalinas.

K-s.

ANTRAS JULIJONAS APOSTATAS

Istorija sako kad griuvusios kadais galingos Romos imperijos vienas cezaras-valdovas, Vardu Julijonas, už savo nevait mokslingumą įgijęs titulą filosofo, taigi jis užrietė iš puikybės nosį ir viršų ir tapo toks išdidus ir arogantiškas, neva tai viską jau žinantis, kad ne tik pats atsimetė nuo krikščionybės, bet visu inirliu pradėjo persekioti ir krikščionis, o ypač gi dar del to kad jie užuot jį vadinti Julijonu Filosofu, teisingai vadino Julijonu Apostatu — tai yra atsimetėliu nuo tikybės, bedieviu.

Tas tai Julijonas Apostatas kartą mušyje su priešais parbloktas žemėn, neva tai išvydo Kristaus šesėlį. Tačiau užuot gailėtis už nuodėmes, kaip kad tą kur kas anksčiau padarė išmintingasis Paulius, jis, Julijonas Apostatas, stvėrė iš savo mirtinos žaidos kraujo, tėsė jį linkui Kristaus šaukdamas: "Nazarieti! net gi ir glitose mano kariuomenės tu drįsti persekioti mane! Tačiau aš ir mirdamas visvien užsiginu tavęs!"

Tai dabar gi (jei teisybė sako spaudos pranešimai), maždaug panašią komediją sulosė ir garsusis savo posakiu "Lietuvai nei cento!" Pijūšas Grigaitis.

Jis, matydamas kad tikinčiais katalikais yra supančiotas, parbloktas, negalįs ergelti daryti maldų delei Pittsburgo konferencijoje, tai jis nors, kaip priešgina, laikė maldų sėdėjo... nors ir pats mandagumas jį spyrė taip elgtis kaip elgiasi kiti ateistai, arba agnostikai džentelmenai — laike maldų tikinčiųjų ir Dieva, atsisotai — jei ne jo pagarbai, tai bent nors jų, jį gerbiančių.

Kas žino: gal ir Grigaitis, pamėgdžiodamas Romos Julijoną Apostatą, sėdėdamas laikė maldų, pats sau po nose šnabždėjo: "Nazarieti, nors aplinkybės ir klerikalai mane ir supančiojo... negaliu protestuoti prieš maldas į kokį tai išsvajotą Visatos Kurėją, tačiau taip jį, kaip ir Tave, užsiginu nors tuo kuo galii — mano šiuo laiku Tavęs paniekai sėdėjimu..."

Užupių Vladas.

KAM AMERIKA KARIAUJA?

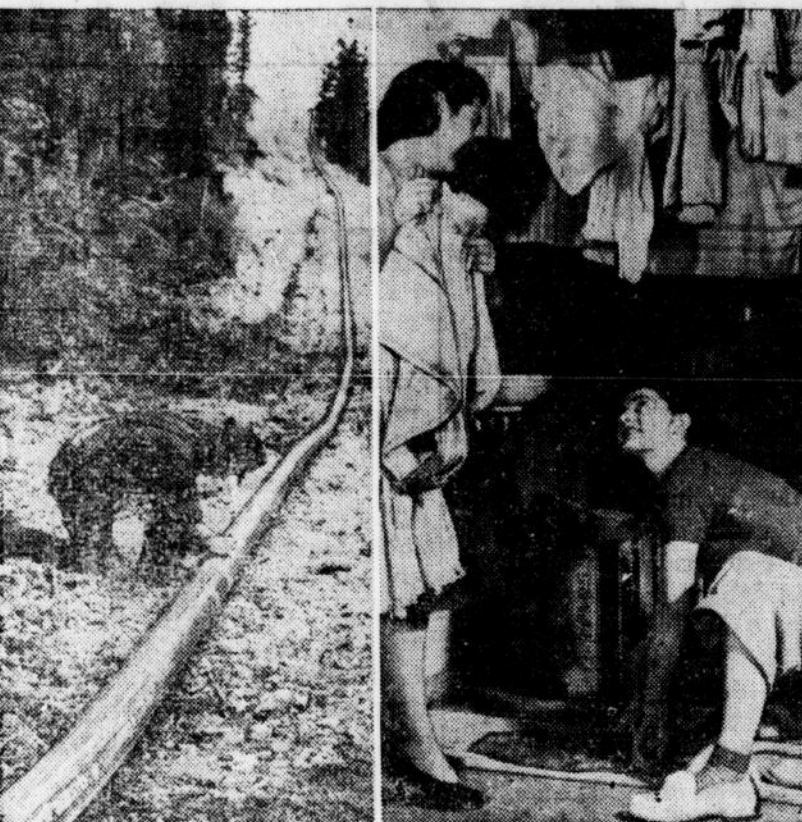
Jei sekti tokį Pearson, išeinai kad Amerika kariauja už Rusijos išdidinimą ir sustiprinimą, nors Atlanto Carteryje Prezidentas Roosevelt aiškiai pasakęs jog šiame kare nei viena valstybė neprivalo siekti užkariavimų ir prisijungimų kitų žemių (no territorial aggrandizement).

Bet šitie Amerikos kariavimų principai tokiems kolumnistams visai nieko nereiškia: jie sutinka tik kad Amerika nieko iš šio karo nelaimėtų, bet Rusija tai turi būti išdidinta: jai turi būti prijungta svetimos žemės kurių tik Maskva reikalauja, ir Stalinui turi būti lankstomasi ir dėkojama kad jis priima Amerikos ginklus ir maistą Rusijai gintis.

Juk visiems aišku kad Amerika išgelbėjo Rusiją nuo su-triuškinimo, išgelbsti Sovietinę sistemą nuo sunaikinimo, bet Amerikos laikraščiai tuli kolumnistai — juos reiktų vadinti penkta-kolumnistais, grie-vėjais Amerikos žmonių moralės, — verčia tikėti kad Ameri-

•TABAKAS pirmiau buvo vartojamas kaip vaistas, ypačiai amostybe, tik Sir Walter Raleigh, Anglas, įvedė jo rūkymą Anglijoje 1586 metais.

Kaip Pristatomas Gasolinas Alaskos Trafikui

Gasolino ryna tiesiam 550 mylių ilgio nuo Fort Norman į Alaską. Tas aprūpins gasolinu Alaskoje veikiančias Amerikos motorizuotas karo dalis ir laivus. Kairėje: inspektorius apžiūri rynos suliedinimą. Dešinėje, dvi iš daugelio panelių tarnaujančios to projekto atlikimo įstaigoje.

KODEL SOVIETAI NEISILEIDŽIA RUSIJON AMERIKIEČIŲ

Pasekmingesniai Japonų ir kitų priešų atakavimui iškurtais daugelis Amerikos militarių ekspertų jau senai kelia reikalavimus kad Rusija, kaip mūsų alijantė, duotų Amerikai tam tikrus punktus Sibire ir kitur, iš kur Amerikiečiai galėtų varyti priešų naikinimo karą.

Ekspertai sako, tokie lėktuvais atakai kaip buvo padaryti Rumanijos aliejaus laukų butų geriau atliekami iš Rusijos negu iš daug toliau esančios Afrikos, tačiau šiemis visais reikalavimams bolševikai atako: "NE!"

Stalinas nesutinka nieką svetimą įsileisti į Rusų žemes, nors tas gelbėtų pačiai Rusijai. Tarp kitų priežasčių kurias bolševikai sau žino, viena nesutikimo įsileisti Amerikiečius į Rusiją yra sekanti:

Amerikos lakunams įsisteigiant Rusijoje, reikalinga būtų įvesti Amerikonišką sistemą, tvarka, ir turėtų kartu ten laikytis dideli skaičiai šiaip Amerikos kariuomenės. Bolševikų raudonarmiečiai turėtų su jais greta gyventi ir veikti — ir matyti kad Amerikiečiai ir geriau valgo, ir geriau aprengeti, ir su jais viršininkai mandagiai apsieina; pačių viršininkų nesekioja šnipai; patirytų kad Amerikoje nebuvo nei tų baisenybių apie kokias bolševikams įkalbėta ir įtikinta, ir tas paveiktų į siaurą, užnuodintą bolševikų protą.

Stalinas taipgi bijo kad įsileidus į savo žemes kapitalistinių šalių kariuomenių kad ir mažas dalis, jos galėtų padaryti Rusijoje perversmą — atliuosuoti tą šalį iš raudonojo teroro. Nors Amerikiečiai to nemano, jie nesikiša į kitų vidaus reikalus, tačiau baimėje reikia turėti akis atplėstas viskam.

Kuo baigsis tas reikalavimas gauti iš Rusijos teisę įrengti lėktuvų bazes Sibire arba reikalavimas kad Rusija atidarytų antrą frontą Japonijai, parodys trumpa ateitis.

Amerikos Kongrese reikalavimai Rusams ypač pasmarškėjo. Vienas atstovas sekančiai tą klausimą pastatė:

"Dabar yra laikas derėtis. Rusijos reikalavimai atidaryti antrą frontą Europoje bus pastatyti tuoj kaip tik Hull sutiks su Stalinu, ir mūsų būtinas reikalavimas kad Rusai atidarytų antrą frontą Japonijai kaip tik priiks pastatyti kartu su Rusų reikalavimais.

"Rusija visai nesivaržo pareikšti kad mes rizikuotume savo armijas užpuolimui Europos per Anglų Kanalą, vien tu išskaičiavimu kad tas užtikrintų Rusams nugalėjimą Vokietijų rytiniame fronte.

"Aš esu įsitikinęs jog mes gelbstim Rusams Europoje pakankamai, iki Rusija nesutiks leisti mums naudotis Sibiru, iš kur mes galėtume Japonus suplikti į mažiau negu metų laiką.

"Rusija nori diriguoti mūsų strategiją Europoje, kuomet ji tuo pat laiku gelbsti Japonijai duodama gausias žuvavimo teises savo vandenuose, suteikdama galimybes šnipinėti, ir leidžia Japonams naudotis oro stotimi Kametkoje".

DEL TIKYBOS GRAŽINIMO RUSIJOJE

Grazinimas religijos teisių Rusijoje neatsitiko taip sau be priežastis. Niekas Rusijoje neįvyksta be tam tikro numatyto plano. Kodel taip staigai ir taip dramatiškai įvyko pasikeitimas, kodel atsikūrė tikybinė vyresnybė ir atsirado vėl popai, kurie buvo išžudyti, arba įkalinti, prie sunkių katorginių darbų pastatyti?

Išdaugyti cerkvių langai su dėti, užterštos cerkvės išvalytos ir leidžiama jose laikyti pamaldas...

Tam reikėjo priežasčių kurios Stalina įvedė sulošti šitą akių muilimo aktą. Tam yra politinės, socialės ir tarp tautinės priežastys.

Neatsaukta komunistų partijos nariams draudimas dalyvauti tikybinėse įstaigose ir ceremonijose, ir dar kas tikresnio — tikybinės įstaigos neatsidarė visoje Rusijoje, tik-tai Maskvoje, ir gal tik kelios, svarbiuose nusikirtuose punktuose, kur kitų šalių diplomatai ir laikraštiniųkai gali jais matyti ir galėtų pasakyti kad tikrai taip, jie matė cerkves atidarytas...

Nei tie svetimsaliečiai kitur Rusijoje negali lankytis ir nieko matyti, ir kitų Rusijos daly žmonės niekados nepatirs kad Maskvoje cerkvės atidarytos...

LAWRENCE, MASS.

KEISTUMAI APIE PITTSBURGHO KONFERENCIJĄ

Daugelis žmonių stebisi kodel tautininkai ir Lietuvos Prezidentas nebuvo kvieisti į Pittsburgo konferenciją, kuri turėjo spręsti Lietuvos gelbėjimo reikalus. Kiti juokais pasako, kodel žmonės nesupranta socialistų triksų. Adv. Bagočius yra pasakęs per Bostono radio stotį (Minkaus programą): "Broliai, mes trys didelės partijos turim laikytis išvieno: socialistai, katalikai ir sandariečiai..."

Daugybė žmonių piktnasina tokiu jų darbu. Kitų tautų žmonės netekę savo šalies vadyvų verkšlens, o Lietuviai verčia kam bolševikai neužmuše Lietuvos Prezidento...

Prezidentas A. Smetona, visiems mums žinoma, pradėjo Lietuvą atgaivinti po pereinoto karo stojęs ant kruvos griuvusių, pasirinkęs žutbutinę kovą, na ir trumpu laiku šalį su-tvarkė, ėmė augti muriniai aukšti namai; nyko balos, dalinta dvarų žemės žmonėms, kilo mokslo, šalis maisto turėjo daugiau kaip kada kitados turėta. Stebėjosi pasaulis kaip ta maža šaliukė diena po dienos tarpo, klestėjo.

Bet kur tau neatsiras savų parazitų kurie ant gero, darbaus, nekaltu tėvynainio pradėjo purvais drabstyti... Bet tas purvas nelimpa, jo darbai pasiliks amžinai garsus, ir jo sąžinė visados tyra.

Nenusimink, Tautos Vade, visi geri Lietuviai esame su Tavim, Tave gerbsime ir gyvą ir mirusį ir seksime Tavo pėdomis dirbdami savo tėvynės gerovei. Tu galėjai gerą gyvenimą ir lengvą turėti, bet visus tuos patogumus pastumei į šalį, Tavo brangiausias daiktas buvo Tėvynė Lietuva ir didžiausį savo darbą aukavai jai. Mes džiaugiamės kad nenustoji ir toliau dirbes savo tautos gelbėjimui, nežiurint kokį atlyginimą gauni iš savo sukdusiu vientaucių.

Tikiu, jei Dr. Basanavičius, Kudirka ir daugelis kitų mūsų tautos didžių vyrų, jei dabar gyventų ir dirbtų, būtų taip pat niekinami ir šmeižiami tu mūsų paklydėliu, kurie ir kitus klaidina, kurių praeities darbai atšviečia jų monopolijų turimą daugumą garo jiems.

Keista kad mūsų socialistai daro priekaištus tik Prezidentui Smetonai. Kodel Griniaus trumpo viešpatavimo neiskuslumo užmiršta? Grinius valdžia per pusę metų savo valdymo Lietuvoje pastatė Lenkams 60 mokyklų tokiose vietose kur Lenkų visai nebuvo.

Ministeris Požėla pasirūpino Lapkričio 21, 1926 m., Lietuvos Universiteto tautiškių nusiatačius jaunimą tautininkus ir Ateitininkus pliekti nągais, komis, daugyti šautuvų buožimis ir tvoti kardais vien už tai kad jie norėjo protestuoti prieš Lietuvos bolševikinimą. Prie Prezidento Griniaus ir kitokių tautai kenksmingų aibių pridaryta tokiu trumpu laiku. Sudėjus visa į vieną, Griniaus ir jo valdžios narių darbai bukad Maskvoje cerkvės atidarytos...

•AURORA apskirtyje, So. Dakota valstijoje, tėra tik 42 gyventojai.

LABAI REIKALINGA SLAUGIŲ

Amerikai reikalinga slaugių (nurses) ir tai skutiai. Karo pajiegoms skubina reikalinga kas mėnesį po 2,500 daugiau registruotų slaugių, prižiūrėti mūsų sužeistus kareivius. Taip pat reikalinga 200,000 slaugių pagelbininkių pagelbėti ligoninėms neturinčioms pakankamo personalo.

Amerikos Raudonasis Kry-

KIBIRKŠTYS

Rašo Titnagas.

SANDARIEČIŲ sąžinė nevisai rami. Kaip girdėti tai Pittsburgo konferencijoje sandariečiai skundėsi kad Karpius juos atmetęs nuo tautininkų, nors jie esą nei kiek neblogesni tautininkai už patį Karpių.

Gali būti kad sandariečiai (tik žinoma toli gražu ne visi) ir yra geri tautininkai, tik netautinių vadukų, kurie į Sandarą sulindę, išvesti iš tikrojo tautinio kelio, užtai sandariečius daug kaltinti ir netinkami.

Sandaros prezidentas teisingai Sandarą tautininkams pasakojo kad Sandara tikrai esanti tautinė organizacija, ir kad ji šiandien yra didelė ir galinga.

KAD KLAUSYTOJAI kuriems p. Sandaros prezidentas teisingai savo organizaciją, nepadarytų kokios nors pastabos, p. prezidentas tęsdamas savo kalbą sakė: "Jeigu Vaidyla, Biekša, Paulauskas ar kuris kitas sandarietis padaro ką nors negero tai nereiškia kad ir visa organizacija negerai".

Tas gal būtų ir tiesa kad už kelių netikusių politikierių kreivą politiką ir negalima kaltinti visos organizacijos, jeigu asmenys stovintieji pačios organizacijos viršūnėje tuos netikusius politikierius darancius žalą ir negerbia, sudraudžia ar persergsti.

Bet Sandaroje to nėra.

SANDARIEČIAI su visa savo centro valdyba seka savo dvasios vadą, Grigaičio mokinį Mykolą, o Mykolas dirba sulyg savo mokytojo Pijūšos nurodymų, kuriam Marksizmas yra prie širdies, ne tauta, tautybė, tautiskumas.

Jeigu sandariečiai ištikrųjų būtų tokie geri tautininkai kaip kad jie myli girtis, ir nesektų paskui nusipolitikavusių socialistus, kurių pereinama pasauliniame kare šukis buvo "Lietuvai nei cento", ir kurie vėliau su komunistais kokio ten "Amerikos Lietuvos kongreso" vardu rengė dirvą revoliucijai Lietuvoje, tai jų sąžinė būtų rami ir jiems nereikėtų teisintis kad Karpius juos nelaiko tautininkais ir kad jie yra "tokie geri tautininkai kaip ir Karpius", jie šiandien Lietuvos reikale dirbtų su tautininkais, o ne su socialistais.

ŠIADIEN sandariečiai, katalikai ir marksistiniai socialistai, visus į daiktą sudėjus, negali susilyginti su tautininkais jų nuveiktais darbais Lietuvos labui.

Kada ta marksistinė "palaiminta traicė", užmiršus Lietuvos ir jos kančias buvo užimta niekinimu ir pludimu tautininkų ir Lietuvos Prezidento A. Smetonos, tautininkai dirbo naudingą darbą Lietuvai ir jie šiandien tu savo darbą vaisiais džiaugiasi, su jais kartu džiaugiasi ir visi tie Lietuviai kurie sekė ir rėmė tautininkus ir jų tautinį veikimą del savo senosios tėvynės Lietuvos.

Kokiais darbais del tėvynės Lietuvos gali pasigirti Sandara budama toje Marksistinėje "traicėje"?

Tat su katrais — tautininkais ar socialistais — yra didesnė garbė dirbti bendrai del Lietuvos?

Atsakykite į tai sandariečiai, kurie niekinate tautininkus, savinates tautininko vardą, o dirbate su socialistais?

žius kreipiasi į visas moteris kurios turi bent 10 laisvų valandų savaitėje, ragindamas jas įsiregistruoti slaugių pagelbininkėmis.

Jeigu gali suteikti savo tarnavimą ir nori papildomų informacijų kreipkis į savo vietinį Raudonojo Kryžiaus skyrių — tuojau!

Dienos Klausimais

Redaktorius—K. S. KAPPIUS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

TAUTININKAI per Dirvą ir Lietuvai Vaduoti Sąjungos pareiškimuose aiškiai yra pasisakę kad Lietuvos valdžios išsirikimą palieka patiems Lietuvos žmonėms, kurie ten gyvena ir vargsta: jie geriausia žinos kokia valdžios forma jiems reikalinga.

Taip, tautininkai pareiškė savo nusistatymą link Lietuvos ateities. Jis yra teisingiausias, rimčiausias, Amerikos Lietuviams priimtinausias.

Mūsų pirmas ir didžiausias rupestis yra tai dirbti kad Lietuva būtų atsteigta Laisva ir Nepriklausoma, su lyg Atlanto Carterio.

Antras rupestis — tai kad Amerikos Lietuviai pasistengtų kuodaugiausia surinkti pašalpos Lietuvos nuo karo nukentėjusiems: ir ištremtiems į Rusijos dykumas, ir Vokiečių išblaškytiems, kurie dar gyvi liks, ir tiems kurie Lietuvoje sulauks savo valstybės atsteigimo.

Jiems reikalinga bus maistas, ir drabužiai, ir medikale pagalba, ir pinigai. Šita pagalba pirmiausioje vietoje turės ateiti iš Amerikos Lietuviu.

Tai Lietuvai Vaduoti Sąjungos užsibrėžimas, tai Lietuviu Tautinio Šelpimo Fondo tikslai, tai Amerikos Lietuviu tautinės srovės darbuotės planai.

Dabar gi, kartu su Amerikos Lietuviu visuomene turime paklausti tų Tarybininkų:

KUR JUSŲ PAREIŠKIMAI LINKUI LIETUVOS VALDŽIOS kokią jūs norite Lietuvos žmonėms antmesti. Iki šiol iš jūsų apie tai nieko negirdėti.

Tiesa, jūs dažnai kartojate žodį "demokratija" ir kalbate apie atsteigimą "demokratinės Lietuvos" — bet nepasakote visuomenei kad jūs esat tie "demokratijos" "kupčiai", kurių kitiems prievarta siulote, bet patys jos nepraktikuojate.

Jūs patys naudojates visomis atkakliausiomis faštinėmis priemonėmis. Jūs Lietuvai "valdžią" gaminat, Amerikoje — tokią kokią jūs suprantate tinkama ir reikalinga jums. Jūs visomis priemonėmis siekiate tur savo diktatorių užgaidyti, visai nesiskaitydami su Lietuvos žmonių valia! Dar ir nusižengiate visoms demokratijos taisyklėms skirdami save Lietuvos žmonių valios atstovais!

Visuomenė laukia iš jūsų pasisakymo — tikro, vyriško pasisakymo! Gana raketieriauti demokratija, kuriško pasisakymo. Gana tasyti demokratiją, kurios jūs nepripažystate. Gana muilinti visuomenei akis įšokimais Lietuvai "draugu" ten kur jų nėra.

SUV. VALSTIJŲ Komercijos Departmentas pradėjo pokarinį darbų planavimą imdamasis darbo iš pat apačios. Dviejm tukstančiam žymesnių miestų ir miestelių pranęsta kaip jie privalo ruošti darbams kada karo reikmenų gaminimas pasibaigs. Jeigu to plano prisilaikys, miestai ir miesteliai iki galo šių metų jau bus pilnai pasiruošę sutikti nedarbą karui pasibaigus. Tas planas eina maždaug taip: Kiekvienas miestas ir miestelis privalo sudaryti "darbų surinkimo planą". Tas reikšia, jau dabar pradėti surašymą kas kokių darbų galės turėti, kur galėtų priekviesti darbininkus dirbti. Vaistinės ir kitoki biznierių, advokatai, ir tt. ir tt., žinos ką kam reikės padaryti, apdirbti, arba kas kitas koki darbą turės, kad darbininkus imtų dirbti.

Tuo pat laiku, vesti sąrašus ir išdirbysčių ir reikmenų kokių žmonėms bus reikalinga, kad būtų pasiruošta jų gamybai nesugaišinant daug laiko.

AMERIKOS sekimasis greitai pasiruošti karui ir kariniais ir karo reikmenimis priklauso daugiausia nuo didelių ištekių pinigų ir nuo jaunimo pažiuos ir kareiviavimą. Europoje, kariuomenėje tarnavimas buvo kaip didžiausia neišvengtina kiekvieno sueinančio ir metus vaikino pabaisa. Amerikoje gi, kareiviams moka palyginamai daug, ir vaikinai ir kariuomenę ėjimą skaito daugiau "fun". Kai stoja kariauti, kariauja kaip gerai pašerti, gerai nusiteikę vyrai, o ne įgrąšinti ar sufanatikinti automatai.

Darbininkai ir išdirbėjai, vėl, karo reikmenis gamina ne del to kad juos botagu kas verčia, bet del to kad tikisi daug pelnyti: niekas nesustoja ant klausimo kiek darbas kaštuos, kiek kas uždirbs, bi tik reikmenys bus padarytos. Taip, tai pilasi dešimtimis tukstančių lėktuvai ir tankai, kanuolės ir kulkosvaidžiai ir visos kitos smulkios ir didžiosios karo reikmenys.

Hitleris ir Japonai to visai neskaiciavo kada ruošėsi Ameriką suplėšyti: jie manė kad "minkšti, aplepę" Amerikiečiai niekad negalės kariauti, ilgai jiems pasigaminti ginklus, paruošti kariuomenę, ir iki to bus pasiekta bus jau pervėlai.

Dabar paskelbta kad Amerikos išdirbystės per tris metus karui pasiruošimų turėjo pelnyti net 24 bilijonus dolarių po išmokėjimo valdžiai takų. Tokių baisyų pelnų juk nereikalinga, tačiau valdžia kad ir skolino, kad ir taksuoja visus, ir sykių korporacijas, leidžia joms gauti didesles sumas, taip gali gauti reikalingą karo meto darbingumą.

• **DEGTINĖS** ši šalis turėjo 1943 metų Vasario mėnesį apie 400,000,000 galionų (4 kvortos galionui). Dabartinis suvartojimo saiku, ji išsibaigs per porą metų. Tuo tarpu nėra jokio patvarkymo paruošimui degtinės kuri būtų susendinta kad tikėtų naudojimui karo pabaigoje.

• **BRITANIJŲ**, akieji gauna pensijas nuo 40 metų amžiaus.

KAS KĄ RAŠO (Spaudoje Pasidairius) Rašo Vyt. Širvydas.

**Ar Tu Žinai,
Mielas Broli?**

Del Amerikos Lietuviu tautininkų politinės linijos, katalikų Susivienijimo org. Garsas rašo: "Kada visų bendra tėvynė teriojama, mūsų broliai ir seserys žudomi, kankinami ištremime, kalėjimuose, koncentracijų lageriuose, kada didieji kaimynai pasiryžę išnaikinti tautą ir Lietuvą nutrinti nuo žemėlapio, laikas pamiršti asmenis ir partijos ambicijas, laikas vyriškai stoti i bendrą savo tautiečių ir Lietuvos gelbėjimo darbą."

Kažin ar Garso redaktorius žino kad Lietuvai Vaduoti Sąjungos Centro Valdyba parašė Amerikos Lietuviu Tarybos pirmininkui (pačių katalikų nariui) laišką su pasiūlymu prisidėti prie bendrų, patriotinių darbų, bet atsakymo nuo Balandžio mėnesio nesulaukė?

Kažin ar Garso redaktorius žino kad socialistai katalikams pareiškė, jei tautininkai stos i bendrą savo tautiečių ir Lietuvos gelbėjimo darbą, tai socialistai pasitrauks iš tarybos, ir tas katalikų nugaršdino? Kodel katalikai pasirinko dirbti su socialistais?

Kažin ar Garso redaktorius žino kad Amerikos Lietuviu Tarybos sekretorius (Grigaitis) uždraudė SLA Pild. Tarybai duoti auką iš Tautiečių Centų fondo paremti Norem'o knygos išleidimą?

Ir kažin ar ponas redaktorius žino kad, nežiurint jo gražių aukščiau cituotų žodžių, tautininkai Lietuvos Atstovybei Londone palaikyti jau yra nusiuntę virš tukstančio dolarių, o i "bendrą darbą" susikibę socialistai ir katalikai dar nei cento nepasiuntę?

Tautininkai nori bendrai dirbti Lietuvai, bet jie nenori bendrai miegoti su tais kurių negamtinė koalicija neleidžia rimto, patriotinio darbo dirbti.

TU NEMYLI MANĖS (Vacys Šiugždinis)

Juk tu sakei tikrai ateisi
Prie jazminų pavakaryj,
Dabar žinau — tu tik juokeisi,
Dabar žinau jog tu žiauri....

....O gėlės alpo savo grožiu,
Ir vėjas meilinosi jom....
Man daugel kartų pasirodė
Kad tu atbėgi patyloom.

Aš nežinau kur tu praleidai
Kvapniasias vasaros naktis,
Neklausiu aš koks jojo vardas,
Nerupi man kas buvo jis.

Manau—tas pats mėnulis juoksis,
Nuo vėjo jazminai nubus,
Tu man ateisi pasiguosti
Kad tau gyvenimas sunkus....

IKVĖPIMAS (Margalis)

Kad sopulių replės man širdį suspaudžia,
Užgauta krutinė sugriaužia,
Kada nusimines dejuojų, pravirkstu,
Kaip juodas varguolis skausmuose kad
tirpstu.
Kad mane apniaugia tamsus nuliudimas—
Prabyla jausmuose dangaus ikvėpimas.

ti — kada dabar tas darbas
reikia dirbti!

Apie Tremtinius Sibire

Geriausią kalbą Pittsburgho konferencijoje pasakė Jono Vileišio duktė, A. Devenienė. Ji kalbėjo apie Lietuvius tremtinius Sibire. Kalbėjo ne iš piršto išlaužtais žodžiais, bet tikrovės faktais, nes jos vyras, Dr. M. Devenis, buvo vienas tų tremtinių. Mūsų bolševikų spauda bergždžiai bando p. Devenienę "fašiste" tepti. Ji ne fašistė, bet moteris kuri kalba iš patyrimo, ko negalima sakyti apie bolševikų redaktorius (tai patėgusius iš komunistų rojus, tai griežtai atsiskaičiusius ten važiuoti).

Be to, kaip bolševikai (ir patį Sovietijos vyriausybę) gali nugalėti buklų, bet nenugalimą Devenienės paklausimą:

"Atsakykit, kaip jūsų didžiausiais, galingiausiais valstybės buvo pavojingi 90 metų seneliai ir dviejų mėnesių kūdikiai? Kaip buvo pavojinga mažutė ir silpnutė Lietuva?"

Mūsų bolševikai gali vartytis kaip kepmi vėžiai skarvadoje, bet i tuos paprastus paklausimus atsako neturi. Todėl jie plustasi.

Sunku Dirbti Londone

Lietuvos Atstovas Londone, p. Balutis, pakvituoją gaves Dr. Drangelio iniciatyva surinktų iš Chicagiečių \$150 ir sako:

"Mano nelabai lengvoj darbuotė, kuri ne tik finansinių bet ir politinių aplinkybių išdava, šitie paramos ir pritarimo pavyzdžiai ne tik malonus bet moraliai sustiprina ir priduoja daugiau jėgų kantriai ir ištvermingai toliau nešti sunkią ir likimo netikėtą mano pečiams užverstą našta."

Londono Lietuvos Atstovybė jau gausiai parėmė p. Bačiūnas, Detroito Lietuviai, Lietuviu Tautinis Šelpimo Fondas, Lietuvai Vaduoti S-ga, burelis Chicagiečių, TMD, ir kiti. Neparėmė tik "tautinis" Susivienijimas, kuris turi tiems tikslams dviejų SLA seimų paskirtų Tautiečių Centų fondo pinigų per \$5,000, ir iš "visų stambiausių" susidarius Amerikos Lietuviu Taryba, turinti apie \$8,000 visuomenės sudėtų aukų Lietuvos reikalams gelbėti.

LIETUVIAI IR LENKAI

(Tęsinys iš pereito nr.)

Vilnius — Lietuviškas Miestas ir Lietuviu Istorijos ir Kultūros Židyns

Garsusis Vytautas, valdęs nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, savo laiskus diktavo Lietuviskai. Kai kuriuose savo laisvuose (1415) Kryžiuočių Ordinui jis aiškino Lietuviskus žodžius. Ir kai paskui prasidėjo lenkėjimo vyksmas, tą kalbą išlaikė ir paragino ja domėtis kaip tik aukštesniojo luomo žmonės Lietuvos bajorai Abraomas Kulvietis ir Stanislovas Rapalgionis. Jisai 16-me amžiaus viduryje baigęs Vakarų Europos universitetus, profesorio Karaliaučiaus universitete ir čia gamino Lietuviską literatūrą.

Apie tą laiką Prusuose bei Mažojoje Lietuvoje pasirodo pirma Lietuviska knyga ir išverčiamas Šventas Raštas, o išleisti pirmą Lietuviską knygą Vilniaus kraštui ir visai rytinei Lietuvai pasirupino ne kas kitas, tik Zemačių Vyskupas Merkelis Giedraitis. Butent, jis paragino bajorų kilimo kanauninką Dauką kad parašytų religinę knygą, vadinamą Postile (1596).

Tas pats kunigaikštis vyskupas paskvietė Strijkowski, kad parašytų Lietuvos istoriją, o šis, begyvendamas vyskupo aplinkumoje, išmoko Lietuviskai.

Paskui Lietuviskas knygas rašė istisa eilė bajorų. 17-me amžiuje Jezuitas Širvydas inteligentams rašė mokslo veikalus apie Lietuviską kalbą. O 19-to amžiaus pradžioje Vyskupas Valančius parašė mokslišką "Zemačių Vyskupijos Istoriją", kurią Lenkų mokslininkai paskui išsiverstė iš Lietuviu i Lenkų kalbą. Ta garbinga Lietuviu kalbos ir tautinio atgimimo tradicija buvo tęsiama toliau.

Ir 1918 metais Nepriklausomos Lietuvos deklaraciją pasirašė, be ukininkų luomo atstovų, Lietuviai bajorai Narutavičius ir Malinauskas.

Lietuvos veikėjų eilėse randame kunigaikščių Klausučių-Beržanskų giminę. O bajoras Vladas Putvinskis-Putvis įsteigė Lietuvos Šaulių Sąjungą, kuri kaip tik viduje ir karo fronte kovojo prieš Lenkus.

Ir taip Lietuviu kalbos ir tautos tradicija ukininkų luomui perdavė aukštasis luomas; jiedu abu susiliejo i vieną luomą gaivinamą Lietuviskos dvasios. O garsioje poeto Adomo Mickevičiaus Lietuviai nesisavina ir laiko ji nutautusiu bajoru. Vis delto ir jis prisipažysta mokėjęs Lietuviskai; kai kuriuos "Dziedy" elementus vertęs iš Lietuviu kalbos.

Šitokiame istoriniame dugne pasidaro suprantamas ir Vilniaus su jo apilinkėmis vaizdas. Tas miestas yra senas Lietuviskumo centras. Lietuvos Karalius Gediminas jau 14to amžiaus pradžioje čion atkelią Lietuvos valstybės sostinę.

15-me amžiuje Vilniuje Lietuviu elementas buvo toks stiprus jog čia apsigyvenę Vokiečiai sulietuvedavo. Tokis buvo vėlesnis Vilniaus vyskupas Motiejus.

16-me amžiuje čia pradėdamos spausdinti Lietuviskos knygos. Vadinas, valstybės sostinė pasidaro ir kulturiniu Lietuvos centru ir ta charakteri paskui išlaiko visą laiką. 1579 metais Vilniuje įsteigta Akademija, bet ji nebuvo Lenkiska, o greičiau tarptautinis mokslo židyns. Mat visi dalykai akademijoje buvo ne Lenkų, bet Lotynų kalba. Pagaliau, daug profesorų ir studentų be Lietuviu ir Lenkų, buvo Vokiečių, Švedų, Norvegų, Ispanų ir kitų tautų. Vis delto Lietuviu elementas akademijoje vyravo. I studentus profesoriai kreipdavosi kaip i "Palemono jaunimą" ir "Gedimino jaunimą". Kai pradėjo briautis lenkiskumas tai 1800 metais astronomas Pocabuskas protestavo kad Lenkų kalba nebūtų vartojama mokslo reikalams. 19-me amžiuje Akademija pavirto universitetu ir tuomet sudarytas projektas įsteigti Lietuviu kalbos katedrą.

To amžiaus pirmoje pusėje Vilniaus universitete susidaro Lietuviu studentų būreliai, kurie sau uždavinį pasistato tyrinėti, ir propaguoti Lietuviu plačiasias mases. Iš tų sluogsnų išėjo istisa eilė Lietuviu literatų ir kultūros veikėjų.

19-to amž. pradžioje, Simanas Daukantas Lietuviskai parašo savo tautos istoriją. Iš tų pačių Vilniaus universiteto

sluogsnų išėjo genialus Zemačių Vyskupas Valančius, kuris pasižymėjo kaip geriausias istorikas ir gabus literatas. Savo darbais religijos, dorovės ir kultūros srityse Vysk. Valančius peraugo Lietuvos ribas ir tapo Europinio masto asmenybė. Jau 1918 metais Lietuvos vyriausybė paskelbė atgaivinto Vilniaus universiteto statutą. Tai pirmieji tą universitetą atgaivino Lietuviai, o ne Lenkai. Ir dabar veikias Lietuviskas universitetas.

Istorikas Balinskis 1830 metais nei pamiame Vilniuje nei apilinkėje nerado tikrųjų Lenkų, o tik aplenkėjusius Lietuvius. Anot jo, 1845 metais Vilniaus apskrityje vyravo Lietuviu kalba. Tas pat ir Trakų apskrityje. Lietuviskų valsečių dar buvo Ašmenos ir Slanimo apskrityse. Pagal Pulk. Korevos statistiką, ir 1851 m. Vilniaus krašte daugiau kaip pusė gyventojų buvo Lietuviai. Jo žemėlapis rodo kad siena tarp Gudų ir Lietuviu ėjo per Smurgainius ir Krėvą. Beveik tokius pat duomenis 1905 m. pateikė baronas de Baye.

Pripažystame jog dabar nemaža gyventojų yra sulenkėję, bet tas įvyko daugiausia antroje 19-to amžiaus pusėje, kai Rusijos valdžia (ji čia viešpatavo nuo 1795 metų) pradėjo žmones verst i savo tikėjimą. Tuomet Lenkų kunigai paskelbė kad katalikiškumas tas pats ką ir lenkiškumas. Gyventojai, norėdami išsaugoti katalikiškumą, norint-norint priėmė ir Lenkų kalbą. Ypačiai kad Rusijos valdžia buvo uždraudus Lietuviskas knygas spausdinti (1864 metais) ir tą draudimą išlaikė pas 40 m. Bet Vilnius niekuomet nenustojo buvęs Lietuviu atgimimo centru.

Prieš 1914-1918 m. karą Vilniuje ėjo keletas Lietuviskų dienraščių ir daug kitokių leidinių. Vilniuje veikė Lietuviu Mokslo Draugija, Dailės Draugija ir dar keliolika kitokių; buvo daromos meno parodos. 1905 metais susirinko Didysis Vilniaus Seimas, i kurį suvažiavę viso krašto atstovai paskelbė Lietuvos atstatymą. 1917 metais, Vokiečių okupacijos metu, Vilniuje suvažiavo Lietuvos konferencija. Pagaliau, Vilniuje buvo įsteigtas pirmas atgimusiųs Lietuviu tautos centrinis organas Lietuviu Taryba, kuri 1918 metų Vasario 16 dieną paskelbė Nepriklausomos Lietuvos Valstybės aparatą ir sudaryta kariuomenės užuomazga.

Pats dabartinis Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona iki 1919 metų buvo nuolatinis Vilniaus gyventojas.

Pagaliaus, Vilniuje išsisi palaikai ne tik senųjų valdovų Vytauto, Švitrigailos, Žigimanto, Kęstučio ir kitų, bet ir tautos atgimimo pradėtojo, vadinamo Patriarko, Dr. Jono Basanavičiaus ir eilės kitų.

• **KIAULIŲ** skaičius ukėse šioje šalyje padidėjo: 1935 metais buvo 39,066,000; 1941 metais — 60,377,000; 1942 metais — 73,660,000.

Štai apysaka kuri jums patiks!

A. L. P. I. S.

KĘSTUČIO IŠLAISVINTOJAS

\$1.50 Popieros viršais. \$2.00 Tvirtais viršais

• Didelė, įdomi, lengvai skaitoma K. S. Karpiaus istorinė apysaka iš D. L. Kunigaikščio Kęstučio laikų — apie jaunuolį Alpi, kuris išlaisvino Kęstutį iš Kryžiuočių nelaisvės. Istorija pažymi tik tiek kad Alpis išleido Kęstutį, tačiau tas narsus vaikinai ir toliau gyveno — šioje apysakoje rasit to gyvenimo tolimesnius nuotikius Lietuvoje — jo kariavimus, meilę ir atsižymėjimus. Knyga paveiksluota, 288 pusl.

Knyga pasiūciama tuojau, iki jų dar turime. Pasiųskit laišką \$2 arba \$1.50 (50c galima siųsti pašto ženklais).

Reikalaukit Dirvoje

ALGIMANTAS

(Tęsinys iš pereinamojo nr.)

Nuo šitų žinių pasitūpė Aršiojo plaukai, ir jis negalvodamas daugiau apie kovą, nei apie pergalelę, ryžosi trauktis su paskubiu atgal. Dabar jis jautė jog tiksliai viename tvirtame Gardine ras užveją ir jog tiksliai ten galės kėsintis duoti atkirtį susirinkusiems ant jo galvos. Del to sutraukęs iš visur savo pulkus, iš pat ryto patraukė į namus. Bet čia jo kariuomenė pastojė kelią Detuviškiai, kurie, sugulę už nuleistų medžių, kaip už pilies sienų, naikino jo vyrus.

Pabandęs sykį ir antrą be pasisekimo prasimušti per Detuviškius, Aršiusis ryžosi išsilenkti, giria eidamas. Bet čia jis užėjo stačiai ant Juodvėsių pulkų, kurių lenkdamasis pakilo dar aukščiau prie pat beveik Debrų upės. Ir čia nelaimėjo nieko, nes rado Rusko pulkus jau senai belaukiančius. O tuo tarpu iš užpakalio ryžė Sudaviškių pulkai, nuo pietų šalies vijosi Juodvėšiai, Detuviškiai, ir čio nors atstu ir pats Algimantas su Sudaviškių pulkais, dar menkai pratusiais kariūti, bet tyčia drąsiais.

Aršiusis pasijuto maiše. Jo pulkavėdžiai jam stačiai siūlė pasiduoti, bet jis, atsižvelgdamas į save ir savo mastu saikėdamas kitus, ryžosi greičiau kovoję kristi negu pasiduoti Algimantui.

Kovoje galiu prasimušti per Algimanto kariūvių eiles ir gyvas namon parbėgti, o pasidavęs jau gyvas neliksiu, — mastė Aršiusis.

Ir davė gaudą savo kariuomenei pulkti ant priešo. Išliko bjauri kova, bjaurėsnė dar tuo jog tarp savių: Aršiusis, Algimanto dėdė, kovoję pasiryžęs sunaikinti ir Algimantą, kaip nužudė savo brolių Tranaitį, užvaldymui jo žemių.

Pilnus visokio grobio prikrautus vežimus pirmus metė Aršiusis. Paskui paleido Sudavijos svieta varomą verguven. Iškvaliai buvo dabar Dainaviškiams rūpesties tik apie savo gyvastį.

Iš visur plaukė ginkluotas Sudavijos svietas sužinojęs apie Algimanto sugryžimą ir apie jo susirėmimą su Aršioju. Plaukė ir supo Aršųjį.

Per ilgą, pilną kovų, amžių Aršiusis įėjio nemaža patyrimo, ir tas dabar jam aiškiai rodė jog prapultis čia nuspręsta. Veltui jo pulkai, statydami visas pajiegas, rėmėsi su Algimantais. Už kirtį tie mokėjo kirčiai. Žuvusio vietoje stėjo kitas, o žingsnio žengti priešakin neleidė niekur.

— Mingailos vyrai! — suriko Aršiusis savo rinkty vyrų pulkui. — Su manim pūmyn! Parodykim kaip žūsta, o nepasiduoda tikri kariūviai! Žukim, ar kylliu paveržkim priešų eilę!

— Tuo žodžius aplink Aršųjį susirinko pulkėlis senyvių vyrų. Ir gulė jie ant Algimantiskiu. Bet tie nepasklido bėgti, kaip tikėjosi Aršiusis, tik rėmėsi kiek galėdami; žuvo ir rėmėsi. Iš vienos pusės čia čio kariūviškas patyrimas ir neįspasakytas lavumas, iš kitos — drąsa su įnirtumu ir skaitlingumas. Žuvo Sudaviškiai, bet žuvo ir Dainaviškiai.

Tačiau, vienoje vietoje Aršiojo tėvo Mingailos milžinų pulkėlis, koks desimtas vyrų, prasimušė pro Sudaviškių eiles ir pasilėjo bėgti. Tame pulkelyje bėgo ir Aršiusis. Nubėgęs per keletą varėnų, pažūrėjo įsiai atgal į mustynės vietą. Jo rinkti vyrai veitui blaškė Sudaviškius, darėdami taką kitiems; vietoje nublokstų stėjo kiti Sudaviškiai kariūviai.

Žemė dundėjo nuo besikaujančių kariūvių. Iš pietų skrijo balsai nors neaiškūs ir neaptariami, vienok tie šuksmai labai panašėjo į: Algimantas! Algimantas!

Noras eiti į pagalbą saviškiams ir noras išsprukti iš priešo nagų gyvam ne ilgai kovoję Aršiojo dūšioje. Dar akimirka, ir jis su savo vyrų pulkeliu paleido atakvėptelėjusius savo žirgus link Gardino. Savo laimei, Aršiusis pavijo kelis kariūvius varančius vergučių pulką į Gardiną, ir gavęs permainingi žirgą pasijuto ištrūkusių nuo pavojaus patekti į Algimantiskiu nagus.

Sunkiai čio Aršiojo kariuomenei. Likus be vado ir apstota iš visu pusių daug skaitlingesnio ir inirtusio priešo ji nieko gero nelaukė. Delto negalėdama prasimušti ryžosi nors žūti, brangiai pardudama savo gyvastį. Seni kariūviai vieno-

je akimirkoje aplink save iš kerplėšų ir greitomis pakirstų medžių padarė sieną; sekdamą juos ir visa kariuomenė po valandėlei jau buvo užvejoje. Taip jog kada pasirodė su savo jaunais pulkais Algimantas, jau visa Dainavos kariuomenė grynėsi, apsitvėrus medžių siena, ir šiepė iš Sudaviškių.

— Sausu šakų! — užriko Algimantas. — Kraukit jas ant šitų sienų ir uždegkit!

Po valandėlei ugnis ir kartus dumai varė Dainaviškius nuo sienų, ką jiems buvo prieš vėją. Bet kada paskui juos puolė Sudaviškiai tai vėl atsimušė į naują užkartą.

— Vyrai, vėl jiems ugnies! — užriko Algimantas. — Ugnies ir dumų Aršijam. — Čia Aršiojo nėra! — atsiliepė balsas iš anapus užkartos.

— Kaip nėra? — paklausė Algimantas. — Prasimušė ir išbėgo! — atsakė tas pats balsas.

— O ką gi jūs čia ginat? — buvo atsakymas. — Ir ginsimės iki paskutinio laiko. — Jusų gyvastis ir laisvė čia niekam ir nereikalinga, — atsiliepė į tai Algimantas.

— Jeigu taip tai mes metam ginklus. — Ir gerai darot! Tiksliai žiūrėkit kad nustojaite viso grobio, — pridėjo Algimantas.

Tarp apgultųjų pakilo dabar šauksmai. Netoli atsiliepė vienas balsas: — O kas patvirtins jog ištikrųjų sudėję ginklus mes busim gyvi ir laisvi, atidavę grobį?

— Ot kvailys esi! Ne Aršiusis čia kalba tiksliai Tranaičio sunus, Algimantas. — užriko abejojančiam senyvas Dainaviškis vyras. Algimanto viršininkai tuo tarpu visur davė paliepinimą liautis kovoti. Ir kova ėmė malėti ir visai aptilo.

Tai davė progos Dainaviškiams pasišnekėti.

— Ko dar čia kalbėti! — atsiliepė senyvas Dainaviškių kariūvis. — Per klastą ir savo tėvo ir brolio nužudymą įgijo Aršiusis valdžią. Gudų kardu jisai varė mus pildyti savo norų. Ne jis mūsų valdovas, tiksliai Tranaičio sunus, Algimantas. Jo valia ant mūsų; ką jis nori tegul su mumis ir daro. Štai aš pražilęs kovose Mingailos kariūvis kloju ginklų po kojų Mingailos arko.

Tai pasakęs, kariūvis priejo prie Algimanto ir sudėjo ant žemės ties juo savo ginklus. Paskui jį ėmė kloti ginklus ir kiti, ir seni Mingailos meškinai, ir jauni kariūviai.

— Stokite! — paliepė jiems dabar Algimantas.

— Jūs, Mingailos draugai, ar tarnausit man taip kaip tarnavot mano seniai? O jūs, jauni, ar tarnausit man teisingai? — atsiliepė jis į vyrus, klojančius ginklus.

— Kaip už Mingailų galvas guldysim! — Gyvastį padėsim už savo kunigaikštį! — rėkė pulkas jaunųjų, paskui senųjų.

— Jeigu taip tai ginklus ir rankas ir stokit į mano kariūvių eiles, — kalbėjo toliau Algimantas. — O tie kurie nenori liktis prie manęs, lai išsiskiria šalin. Jie be jokios klities grįš namon.

Nenorinčių vienok neatsirado. Ir po Algimanto žodžių visa Dainaviškių kariuomenė kaip vienas žmogus su šuksmais ir linksmais klebėjimais susiliejo į vieną su Sudaviškių pulkais.

Gavę gaudą pietauti ir pasilsėti, visi stvėrėsi už grebių, prisegty prie balnų, ir po medžių, kur turėjo lietis kraujas, dabar tiško į taures putodamas traškiai kvepiantis vidus, peiliai pjaustė lašinius, dešras, surius, kumpius.

— Na ir jūs, Juodvėšiai, dėkites prie mūsų! — ragino vienas iš Sudaviškių.

— O kam tai mums? — atvertė už visus vienas iš Juodvėsių galinčių. — Susidėję mes turėsim klausyti jūsų valdovo, o dabar mums nereikia nieko klausyti — ką norim tą darom; kur norim ten einam, šiandien mes čia, o rytoj, kur užsimansim.

— Arba kur jums brangiau užmokės, — pritarė Virpša.

— Na, ir tai teisybė! — sutiko Juodvėšis.

(Bus daugiau)

Dirva dabar yra pigiausias darbininko liuoslaikio draugas: platinkit ją tarp savų.

GERAS KAMBARIS
vienam vyrui ar merginai, Lietuvių šeimoje. Kreipkitės tuoj 7521 Star Ave. prie Superior gatvėkarių. (42)

For Rent 5 Kambariai

SU VISAIŠ PATOGUMAIS
5 kambariai, su maudyne, viršuje, del suaugusių dviejų žmonių, netoli E. 18th St. ir Naujos parapijos. Susisijojimui telefonuokit: 18609 KEWANEE AVE. IV. 3956 (42)

JIESKAU FARMAI VEDEJO

Senyvi Lietuviai kurie nori prižiūrėti farmą ir gerai sau gyventi, kreipkitės tuojau susitarimui. Galima matyti pavakare po darbo. **KLEM ZVINIS** 938 East 79 St. (42)

Lietuviška VAISTINĖ

Jonas Zwalskis, Savininkas
Užlaiko visokias namines ir importuotas gyduoles nuo visokių ligų, žaidų ir kitokių negerovių. Išpildo daktarų receptus atsakančiai. Kreipkitės į savo vienuolėio vaistinė visokiais reikalais. **INTERNATIONAL PHARMACY** 5920 St. Clair Ave. Cleveland Telefonas EN. 8618

Illuminating Company Atidarė Naujais Priedą

Šiomis dienomis baigta įdėta didžiulius operavimo įrengimus į naujai išstatytą \$3,500,000 vertės priedą prie Avalon įjungos dirbtuvės The Cleveland Electric Illuminating Co., kaip ta kompanija praneša.

Tas didelis priedas talpina naują 50,000-kilowattų turbo-generatorių, kuris laike bandymų pasiekė gamybią iki 60,000 kilowattų. Dabartiniai laiku operuojamas, šis generatorius padidino bendrą gamybos galumą Illuminating kompanijos įjungos dirbtuvėse iki 806,500 kilowattų, arba suvirš milijono arklų jėgų.

Sis Avalon priedas yra vienas iš didžiųjų projektų \$35,000,000 plėtimo programoje kurį ši kompanija užvedė 1939 metais, nujausdama žymiai padidėjusį pareikalavimą jėgos.

"Šio programo pasekmėje", skelbia Eben G. Crawford, Illuminating kompanijos prezidentas, "mūsų pasitruošimai nuolat buvo pakankami užpildyti elektros reikalavimų karo produkcijai, ir kitiems svarbiems reikalams."

Sis Avalon priedas yra vienas iš dešimties mėnesius pagaminom 2,000,000 kilowatt-valandų, kas viršija to paties periodo pagaminimą pernai 600,000,000 kilowatt valandomis, arba 30 nuosimėiais.

Kompanijos inžinieriai tiki kad elektros suvartojimas, kuris Spalio 4 naktį 655,000 kilowattų, arba 100,000 kilowattų daugiau negu

kada buvo pasiekta, bus dar perviršyta ir pasiekta iki 750,000 kilowattų šio mėto pabaigoje. Tarp naujų karo industrių kurios naudoja Illuminating įjungą yra dvi kompanijos kurių kiekviena suvartoja apie milijoną kilowatt-valandų į dieną — tiek kad užtektų aptarnauti visus iš 312,000 namų kuriuos ši kompanija aptarnauja.

•LEISTA Clevelande statyti 1,500 privatiniai finansuojamų karo darbininkams gyvenimi namų.

GERAS VALGIS

Duodam Gerus PIETUS susidedančius iš SRIUBOS, MĖSOS ar ŽUVIES, DARŽOVIŲ, KAVOS, ICE CREAM, už visai prieinamą kainą.

McKenney's

Restaurant

1734 Crawford Rd.

Netoli Hough Avenue

Reikalinga HOTEL MAIDS
nereikalinga buti Amerikos pilietė Gera mokestis Sekmadienį nedirba **COMMODORE HOTEL**
Euclid Avenue prie Mayfield

ATEIKIT

praleisti liuoslaikį čia **GEROS BOWLING ALLEYS**

LIETUVIAI LANKOSI ČIA PASILOSIMUI.

ST. CLAIR DOAN RECREATION
10322 St. Clair Ave.

VISOKIA APDRAUDA

Mes esam pasirengę suteikti visiems pilnas mūsų patirtas Informacijas ir praktiškus patarimus reikale visokios Apdraudos (Insurance) visai dykai. Todel pirma šaukite mus negu ugniagesius (fare-monius). ir Apdraudos Agentura.

P. P. MULIOLIS

Vienatinė Vietinė Pastovi Lietuviška Real Estate
6606 Superior Ave. Cleveland Henderson 6729

Pajiega Taikai

Jūs gal stebėsite kodėl, karų viduryje, mes kalbam apie pajiegą taikai. Gal geriau paaiškės jei sugrįšim keturis metus atgal . . . į 1939 kuomet Hitlerio gaujos pirmiausia užpuolė veik beginklę Europą.

Prieš tą reikšmingą Rugsėjo pirmą dieną . . . kada Nazių panzer įjungos pradėjo veržtis į Lenkiją . . . The Cleveland Electric Illuminating Company jau buvo užvedus \$35,000,000 plėtimosi programą . . . pasitruošimui padidėjančiam pareikalavimui elektros kas nuo to laiko ir pasireikė.

Šis praplėtimas pastangų yra tai pavyzdys kas padarė Ameriką milžiniška ir galinga . . . liuosybė laisvai planuoti, statydintis, gaminti . . . pasitruošti galimybėms ir aprūpinti jas.

Dabar, užbaigus įrengti priedą prie mūsų Avalon pajiegos dirbtuvės — turintį 50,000 kilowatt generatorių, vėliaus iš trijų milžinų generatorių pridėty nuo 1939 metų — bendra pastatytina generavimo galimybė The Illuminating Company pervirsija 800,000 kilowatts, arba daugiau negu milijono arklų pajiega.

Kaip reikalingas mūsų plėtimosi programos pasirodė, matome iš to kad su smarkiu pašokimu reikalavimu mūsų šviesos ir pajiegos, kas pakilo su karu,

mūsų pajiegos dirbtuvių naštos dabar viršija 650,000 kilowatts, ir vis nuolat daugėja.

Pagaminiui pajiegos karo produkcijai ir kitiems mūsų kostumerių reikalams, mūsų pajiegos dirbtuvės sudegina virš 2,000,000 tonų anglies per metą. Kai padidėja pareikalavimas pajiegos karo produkcijai, taip pat turi padaugėti sunaudojimas anglies pajiegos gamybai.

Taupymui anglies karo reikalams . . . ir taupymui transportacijos, žmonių darbo pajiegos ir medžiagų svarbių Pergalei . . . mūsų Valdžia ragina jus taupyti naudojimą elektros visais galimais būdais — ir mes prasidedame prie to raginimo. "Tamsesnė naktis reiškia skaistesnį rytą".

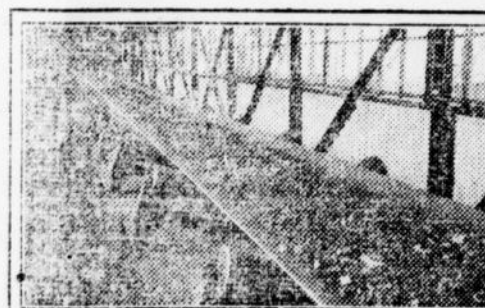
Kuomet Pergalė bus laimėta, mūsų elektros įrengimai, kurie dabar naudojami daugiausia karo produkcijai . . . bus panaudoti produkcijai taikos metu . . . apšvietimui darbo ir praskaidrinimui gyvenimo jūsų kuriems mes patarnaujame.

Todel tai, pranešdami apie užbaigimą įrengti naujo 50,000 kilowatt priedo prie mūsų Avon pajiegos dirbtuvės, mes kalbame apie pajiegą taikos laikais. —THE CLEVELAND ELECTRIC ILLUMINATING COMPANY.

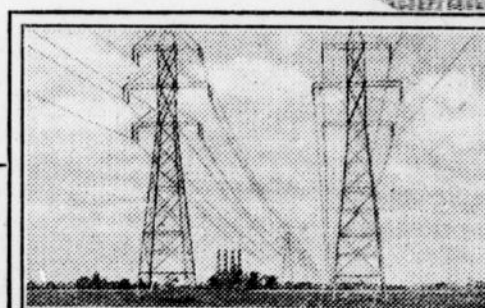
The Illuminating Company

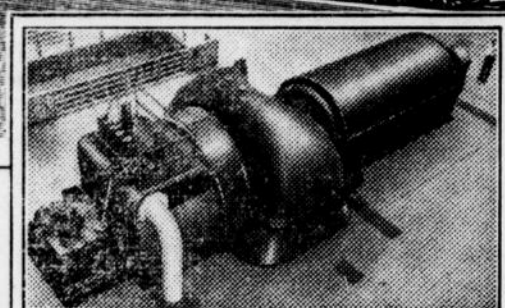
Avon pajiegos dirbtuvė

Štai kur tas prasideda. Ilgi važiant diržai kaip šis parvežė net iki 125 vagonų anglies per dieną milžiniškus pečius mūsų pajiegos dirbtuvėse kurios teikia jūsi šviesą ir pajiegą. Bet atsiminkit — juo mažiau elektros sunaudosit bereikalingo, tuo daugiau anglies atliks karo darbus.

Šis 132,000-voltų plieno bokštai laidų linijos yra dalis mūsų pajiegos sistemos einančios daugelį mylių per Clevelandą ir šiaurinę Ohio. Šios linijos nėra patikėtos įeigai ir šviesai daugumai apima ir suvirš 2000 karo reikmenų dirbtuvių kur dirba virš 250,000 asmenų —Pergalei.

Šis yra vienas iš 18 milžinų turbo-generatorių trijose mūsų pajiegos dirbtuvėse kurios gamina įeigą aptarnaujančią suvirš 345,000 The Illuminating Company kostumerių. Šie kostumeriai apima ir suvirš 2000 karo reikmenų dirbtuvių kur dirba virš 250,000 asmenų —Pergalei.

PER TVORĄ
PASIZVALGIUS

REIKIA tik stebėtis Lietuviškų krikdėmų vadų "stebuklingu persimainymu", kurie šį kartą, savo kokių nors pasalingų tikslų siekimui — politikos naudai, išsižadėjo ir tikėjimo (atsisakė nuo maldos ir žegnojimosi Pittsburgho konferencijoje, ko niekad iki tol nėra darę), ir sutiko turėti mažumą atstovų Amerikos Lietuvių Taryboje, kad tik labiau cicilikams įtikus.

Bet peš gal but tiek tik kiek pešė Kun. Krupavičius, kuris išsižadėjęs kunigiskos sutanos, apsilvilkęs raudonais marškiniais, džiaugsmingai pasitiki-
nėjo Rusijos bolševikų armiją ateinančia užimti Lietuvą, tikėdamas kad jie paves Lietuvą valdyti Krupavičiui...

Atminkit, negudrus katalikai, kokį žioplą žygi jus padarė: atidavė Amerikos Lietuvių Tarybos išdą, iš apie \$7000 Grigaičiui ir Vaidylai...

Kada buvo į Tarybą kviečiami cicilikai, Grigaitis atvažiavęs į Washingtono derėjosi cicilikams pirmininko vietos greta katalikų atstovo pirmininko, reiškia, cicilikai norėjo būti lygūs katalikams, nesidėvė pasizeminti (tada dar neturėta Tarybos išdą). Kada imta auginti išdas, katalikai neturėjo gana proto pareikalausti sau antro izdininko, atsargai...

Dabar gi, jį atidavė Grigaičiui išdą, izdininku išrinkdami Vaidylą. Grigaičio ištikimą berną, ir priedui dar davė Grigaičio-Vaidylos grupei 7 vietas taryboje, o sau pasilikot tik 4 vietas...

Jūs turėjot Kun. Svagždį tarybos izdininku nors iš vardo, kada taryba neturėjo išdą, bet kaip tik suradot budus išdą pripildyti, izdininkystę atidavė tam kuris pildė tik Grigaičio valią ir nieko daugiau.

Todel tai Grigaitis ir Vaidyla konferencijoje sau "kukliai šypsosi" ir "nesigyrė kiek jie darbo padėjo" konferenciją sušaukti — jiedu paėmė negudrus katalikų vadus į savo saują buvo labai, labai patenkinti...

Supa Garba.

PITTSBURGHO konferenciją sveikindamas, Prof. Pakštas sakė: "Gigantiškose mechanikų monstrų kovose..." Ponas profesorius matyti taip buvo susijaudinęs kad net Lietuvių kalbą pamiršo.

VIENAS sandarietis rašo kad "busimieji tautos istorikai" tautininkus į juodą knygą įrašys, bet, bijedamas kad istorikai to nepamirštų, pats pasiskubina tai dabar padaryti. Už tai busimieji istorikai jam padėkos. O dabar jam dėkoja — gerb. Asilas.

KAI kurie delegatai stebėjosi kodel Pittsburgho konferencijoje viskas skubinta: "perskaitė rezoliucijas, paskėlė rankas, ir dalykas baigtas".

Pasakyti kodel: bijota kad į konferenciją neatvažiuotų tas nelabasis Smetona i nenusižetų visos konferencijos su savim. Sakoma, Karpis jau ir maišą gatavai turėjęs.

Kas platina Dirvą — tas platina apšvieta.

KAS GERO IR BLOGO BUVO NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

Rašo JONAS A. ARMONAS.

(Tęsinys iš pereinamo nr.)

LIETUVA PO 1926 METŲ

1926 metais, valstiečių liaudininkų trumpame valdymo laikotarpyje jau negyvenau Lietuvoje tai daug ką kalbėti negaliu.

Parvykau į Lietuvą vėl 1927 metais. Teko išsikalbėti su visokiais žmonėmis, tiek valdininkais, tiek ukininkais, darbininkais. Visų kalba buvo kad jokių permainingų žymių nepatėmija ir nejaucia, išskyrus kad kunigėliai buvo nuo valdžios į bažnyčią pavaryti.

Tuo pačiu kartu beveik visų nuomonė buvo kad patamsių gaivalai per daug pradėjo pailaidai trukšmanti ir demonstruoti, kitų gyventojų ramybės, bus galas pasipinigavimui pradėjo priminti bolševizmo pavojų. Kunigai pradėjo bukštinti kad atims jiems bažnytinę žemę; tuojau pradėjo užsirašyti ją savo vardu, apgaubdami gavy parašus iš parapijų, kad žemė daugiau ne parapijos bet jų. Kiti parapijų žemes net, emė skubiai parduoti.

Kad ir Pasvalio klebonas — nors prie ukės buvo prisiršęs, pardavė keturis hektarus lankos.

Biržų agronomas p. Berozovas papasakojo kad jis turėjo dvaro centrą; jam emė atrodyti kad gali užviešpatauti bolševizmas, tai jis ir keturi kiti agronomai pardavė savo dvarus 1926 metais, ir įsiai išdumė į Braziliją tikslu apsigyventi. Agr. Berozovas kartą pergyveno bolševizmą Rusijoje, bijojo kita kartą patekti į bolševikų nagus, tai skubinosi šalintis iš Lietuvos.

Ne visi taip darė kaip agr. Berozovas, jis Rusų kilmės tai gal tėviskės meilės mažai turėjo, todėl jam lengva buvo apieisti Lietuvą nuo sivaizduoto pavojiaus.

Bolševizmo 1926 metais neįvyko, Berozovas grįžo iš Bra-

zilijos į Lietuvą, praleidęs pinigų gautus už dvarą. Biržuose jis įsigijo mažą namuką, ėjo agronomo pareigas Biržų rajone, iki bolševizmas užviešpatavo Lietuvoje 1940 metais. Tada jam nebuvo laiko nei pinigų pabėgti į Braziliją nuo bolševikų.

Prie didelio, gal išpusto pavojiaus bolševizmo, kunigams dar buvo didelė baimė kad gali sustoti algas mokėti iš valdžios išdą. Žinoma, jų oaimė buvo ne be pagrindo, nes nuolat buvo keliama reikalavimai kad valdžia ne tik algų kunigams nemokėtų, bet ir bažnyčiai nuo valstybės atskirtų — tas išrodė jiems bus per daug skaudu. Tas reikė, kai bažnyčia bus atskirta nuo valstybės, bus galas pasipinigavimui už šliubus, krikštus, pakavones. Kurie norės tie galės be kunigų tuos reikalus sutvarkyti valdžios įstaigose, kaip kad Amerikoje yra daroma.

Jei ką kaltinti už perversmą Lietuvoje 1926 metais tai turėtų būti pirmoje vietoje kaltinami kunigai su dvarininkais: jie daugiausia bolševizmo pavojų išputė ir patriotai Lietuvai kurie nesirėngė bėgti į užsienį — ryžosi tą vadinamą pavojų prašalinti patys vietoje, ir tokioms aplinkybėms susidėjus įvyko perversmas, užėgimui jaučiamam bolševizmo pavojui už akių.

Katalikai buvo pirmutiniai to perversmo rengėjai: kunigai tą žygi laimino, nes jiems atrodė kad tik tuo perversmu sugrįš jie prie valdžios vairo ir niekas nesutrūkdys gavimą jiems riebių algų iš valstybės išdą.

Tautininkai nebuvo tokie skaitlingi kad vieni būtų galėję rizikuoti daryti perversmą. Perversmas buvo pasekmė, jis įvyko ramiu būdu, be kraujo praliejimo. Priežastis kad katalikai vieni neužgriebė valdžios buvo viena ta pati — kad jau klebonų tvarka žmo-

nėms buvo įgirus, todėl tą suprasdami jie taip ūmai nesiškerbė vėl į valdovus, manė toliau bus proga sugryžti pilnai į valdžią.

Toliau dalykai susidėjo taip kad klebonai vis toliau buvo varomi nuo valdžios aparato. Nepolitikieriai kunigai buvo tuo labai patenkinti, nes nebuvo reikalo jiems politikuoti ir visus padaužas klebonijose šerti, kurie mitingų jų naujai, arba tuos kurie turėdavo trukšmanti kitų mitinguose.

Bažnytinės žemės buvo ramybėje paliktos; iš valstybės išdą riebios algos kunigams buvo mokamos, ir kunigija tautininkų režime sveriantį balsą turėjo. Bet iš jaunų kunigų atsirado tokių idealistų kad jiems neužteko gaunamų algų ir turimų žemių, jie vis norėjo būti kunigas ir žandaras kartu, tvarkyti žmones savo nuožiūra, ne tik bažnyčioje bet ir visur. Tiems kunigėliams nepatiko po jų pačių surengto perversmo įvestas režimas.

1927 metų pabaigai darėsi aiškesnis tautininkų režimas. Krikdėmai norėdami susilpninti tautinį režimą patys traukė iš atsakomųjų valdžios vietų, kiti buvo pašalinami kur jie išputė ir patriotai Lietuvai kurie nesirėngė bėgti į užsienį — ryžosi tą vadinamą pavojų prašalinti patys vietoje, ir tokioms aplinkybėms susidėjus įvyko perversmas, užėgimui jaučiamam bolševizmo pavojui už akių.

Požeminis gaivalas, kuris buvo galvas viešai iškėlęs 1926 metais, buvo greitai sumaldytas. Valdininkai buvo kiek persijoti, kiti turėjo atsivieškinti su politika, tie paliko savo vietas valdžioje. Rimi darbininkai jokio sukrėtimo neįjutė nei perversmo laike nei po perversmo. Kaip darbininkams sunku buvo litas uždirbti prieš perversmą, tas pats liko ir po perversmo.

Ukininkija neįjutė po perversmo jokio skirtumo. Kad buvo sulaukymas politikavimas, tuo daug kas buvo patenkintas, nes politikavimas per kelis paskutinius metus buvo atbodus ir daugumai įgirus.

Tautininkai tuojau nieko nekeitė. Ūmai viskas ekonomiškai riedėjo; jau kelių me-

tų bėgiu viskas ėjo vienodai, jokio sukrėtimo nebuvo iki pasaulinė krizė pasiekė Lietuvą.

Tautininkai paėmė valdžią savo rankose turėjo, bet ekonomiškos ukiškos bendrovės, kooperatyvai, draugijos buvo kontroliuojama katalikų ir pažangiųjų.

Katalikiški bankeliai, bendrovės stovėjo bankroto padėtyje, kai pašalpų iš valdžios nedavė. Pažangiųjų žmonių kooperatyvai buvo pavyzdinčiai tvarkomi ir bujojo, rodė gražią ateitį. Vyriausybė matydama pažangiųjų sveiką tvarkant kooperatyvus ir bendroves, turėjo su jais skaitytis ir juos palaikyti šalies geroje.

Vyriausybė dėjo pastangų ir tas katalikiškas bendrovės, bankelius nuo umaus bankrutavimo sulaikyti, kad kiek susitvarkytų, kad bankrutuojant būtų mažesni nuostoliai pačiam kraštui ir tų bendrovių nariams, bet jau buvo pervėlu juos išgelbėti. Vyriausybės padėtos pastangos daug nešildė: vienas po kitam bankrutuodami katalikiški bankeliai labai nuskriaudė savo narius ukininkus. Tik vienas jų buvo nusiramintas tai pakeikimas klebonų, zakristijonų, kurie savo netikslu tvarkymu privėdė tas įstaigas prie bankrutavimo. Pasitikėjimas kooperatyvais buvo pakirstas ir kooperatinei idėjai buvo duotas skaudus smugis. (Bus daugiau)

HIPPODROME

'Phantom of the Opera'

"Phantom Of The Opera" pradėta rodyti Hippodrome Theatre trečiadienį, savaitės laiko. Tai yra senai visų lauktas veikalas, kuris Hollywood'e vadinamas super klasika dalykas, ir nufilmuotas puikiai negu bent kuris kitas veikalas šimtą buvo pagamintas. Veikalas gamintas spalvomis, Universal Studios darbo.

Vadovaujančios rolių veikia Nelson Edly, Susan Foster ir Claude Rains. Prie jų yra kiti žymūs artistai kaip Edgar Barrier, Leo Carrillo, Jane Farrar, Fritz Feld, J. Edward Bromberg, ir Hume Cronin.

Veikalas dedasi garsioje Paryžiaus Operoje, ir apima romansą, misteriją, muziką ir dramatinio teatro elementus kokie tame veikle įeina. Eddy ir Miss Foster vaidina operos dainininkus, gi Rains yra tas "Phantom", tas baisus kuris sukelia baimę visoje puikioje didelėje įstaigoje.

BALTIMORE MD

RAPORTAS IS KONFERENCIJOS

Rugsėjo 19 d., įvyko D. L. K. Kęstutis pašalpinės draugijos susirinkimas. Po apsvartymo draugijos bėgančių reikalų, ir išklausius įvairių komisijų bei salės direktorių raportus, pagaliau buvo prieita prie raporto delegato dalyvavusio ALT konferencijoje įvykusioje Pittsburghe.

Delegatas patiekė platų rastišką raportą iš konferencijos eigos, pažymėdamas kad nežiurint kaip šiandien yra svarbus viešinias ir sutartinas Amerikos Lietuvių veikimas Lietuvos reikale, Tarybos vadukai neapsiėjo be konferencijos išvakarės kokoso, kuriame p. Grigaitis sušauktiems srovių vadukams perskaitęs tam tikrą Chicagoj pagamintą raštą, ultimatiškai paklausė, "Sutinkate ar ne? Jei nesutinkate tai konferencija splitys".

Matomai tas ultimatas iš tarybininkų pusės buvo tam kad užtikrinti sau neliečiamybę ir pasilaikyti konferencijos vadeles savo rankose. Iš šito aišku kad tarybos vadukai bijojo kad suvažiuavę delegatai nepasikėsintų perorganizuoti tą niekieno nerinktą tarybą, į kurią galėtų ineiti visai nauji žmonės, sumanesni, platesnių pažiūrų, neignorantai, kurie galėtų ir sugebėtų suburti į ALT visus tautininkus nusiteikusius Amerikos Lietuvius, bendram darbui už Lietuvos laisvę ir nepriklausomą demokratinę respubliką. Delegato raportas tapo priimtas vienbalsiai.

Po delegato raporto draugijos direktorių rekomendacija tapo nutarta pirkti Karo Bonų už \$1000 cash. Tačiau Tarybai auka sulaikyta skirti iki Taryba užmiršus visus praeties srovinius nesusipratimus nepasistengs prikiesti į ALT visas tas organizacijas kurios iki šiol nebuvo ignoruojamos, ir pakol taryba nesuvenys visus dabar esančius fondus į vieną, kuriam visuomenė galėtų pasitikėti ir jį remti visi Amerikos Lietuviai trokštanti savo tėvynei Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės.

BONŲ VAJUS. Rugsėjo 26, Baltimorės Lietuvių Draugijų Taryba surengė susirinkimą Amerikos Karo Bonų pardavimui tarp Lietuvių. Kalbas pasakė keletas Lietuvių ir Amerikiečių. Susirinkimą vedė A. Miceika, BLDT pirmininkas. Bonų tame susirinkime parduota už virš \$45,000. Kai prasidėjo trečios paskolos vajus Baltimorės Lietuviai jau išpirko karo bonų už virš šimtą tukstančių dolarių.

Siame susirinkime Baltimorės Lietuvių Draugijų Tarybos pirmininkas pareiškė kad Taryba renka ir rinks aukas Lietuvos reikalams, bet jų niekur nesiųs, laiko savo išdą iki ateis ta diena kada jau bus galima ištiesti pagalbos ranką nukentėjusiems Lietuvos žmonėms, ir tada pasiųs tiesiog į Lietuvą.

Nors tai buvo labai vietoje prisiminta, apie aukas, tačiau kaž kodel jų nerinko, gal nenorėjo pakenkti pardavinėjimui karo bonų. P. P. Jaras.

MOTERYS FERKA BONUS.

Baltimorės Lietuvių Moterų Piliečių Klubas gausiai pasidarbavo trečios karo paskolos bonų platinime. Sekančios Pilietės pirkto karo bonus trečioje paskoloje:

Marijona Milunaitienė	\$500
Ednah (Brooks) Pazera	\$500
Elizabeth Sadauskienė	\$400
Margaret Allen	\$300
Karalina Mikalajunas	\$200
Anna Zulius	\$100
Magdalena Kurelaitis	\$100
Marion Grigaliunas	\$100
Kastancija Kalinauskas	\$100
Magdalena Pledžiūtė	\$100
Ona Aleknavičienė	\$50
Ann Laukis	\$50

Viso	\$2500
Nuo pirmiau	\$2625
Sykiu	\$5125

PRANEŠIMAS. Tėmykite narės pilietės kad Spalių 24 rengiama "Dollar Party", Lietuvių salėje, 851 Hollins st. Prasidės nuo 2 val. po pietų, iki 6 vakare. Nepamirškite atsilankyti su savo draugais, linksmam praleist laiką.

Ona Lukas.

DAYTON, OHIO

SUSIRGO LIETUVĖ. Rugsėjo 20 susirgo Antanina Augustauskienė ir pasidavė Miami Valley ligoninė operacijai. Ji yra SLA 105 kuopos narė. Linkėtina ligonei greitai pasveikti.

BROWDER UŽ SOVIETUS. Štai ką rašo The Dayton Daily News Spalių 3 aipe komunistų vadą Earl Browder, kuris buvo paleistas iš kalėjimo kai Vokiečiai užpuolė Rusiją:

"Kiekvienas Amerikoje žino kad Browder nėra ištikimas Amerikai. Jo širdis yra su sovietais. Jis buvo už taikingumą kai Stalinas buvo už taikingumą. Ką Staliniui Hitleris smėgė į kuprą Browderis patapo "karo kurstytoju" taip garsiu kaip buvo pacifistu. Komunistas yra už komunizmą, ne už šalį. Tą turime visada atsiminti.

"Earl Browder sako kalbas. Jos yra pro-Rusiškos, ne pro-Amerikoniškos kalbos. Karas laikinai pastatė mūsų komunistus dirbti savo šalies pusėje. Fašistai tuo tarpu laukia tarp mūsų kada galės pasitarnauti savo totalitarams. Mes leidžiame jiems kalbėti. Kodel ne? Jų kalbos duoda mums pasekti jų pėdsakus. Jų kalbos mums neužkenkia. Tikrai leidimasis jiems sukvailinti gali mums pakenkti".

D. Rep.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas,
Popieriutojas
DekoratoriusTuris pilną apdraudą tos rusies
darbų kontraktoriaus.495 East 123rd St.
Telefonas POTomac 6899KAIMYNIŠKOS
UŽEIGOSJACK GANSON
TAVERN

LIETUVISKA UŽEIGA

24150 Euclid Avenue

Vieta privatiškiems pokiliams,
Engagement Partėms, Vestuvėms
ir šiaip pramogoms.Rezervacijos, telefonuoti:
KE. 9782Prie U. S. Route 20
Jack Ganson-Karabinas, Sav.

STONIS TAVERN

LIETUVISKA UŽEIGA

"Kur alus skanesnis"
"Arielkėlė šiltesnė"ALUS, DEGTNĖ, VYNAS,
UŽKANDŽIAI

534 Euclid Avenue

Ant U. S. Route 20
Kazys Stonis, Savininkas.

WICKLIFFE, OHIO

SUPERIOR-
RUSSELL INN

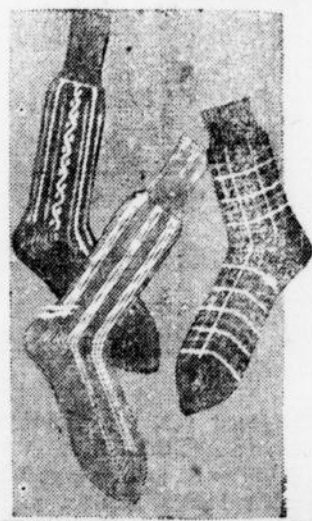
6824 Superior Ave.

LIQUOR WINE BEER

Vieta kur sustoja kiti miestų
pravažiuojanti Lietuviai.Helen Urbžaitis Helen Dunbar
Savininkės

Mes Duodam ir Iškeičiam Eagle Stamps

The May Co's Basement

VYRAMS 'BANNER WRAP'
RAYON KOJINĖS

35c

Grazios Kojinės
PasirėdymuiVyrams tikros "Banner
Wrap" rayon kojines—
trijų gražių pavyzdžių.
Visos pirmos rusies. Jų
miesos 10 iki 13.

The May Co. Basement

VAIKAMS UZVERČIAMAI
ŠILTĖ ŽAKIETA

12.75

Taip praktiški mokyklai
ir sportui visą žiemą!
Tvirtai padaryti užver-
čiamu galvai uždanga-
lu žakietai rudos lan-
guotos medžiagos...
khaki medžiagos iš kito
šono. Miesos 10 iki 22
vaikams.

The May Co. Basement

VYRAMS VILNOS VIDUM
ŠILTĖ MARŠKINIAI

1.19

Idališki sporto dėvėjimui
ir lauko darbui.
Gero darbo ir tandžio
kalbų... su patogiu
kišeniuku. Rusvos spal-
vos tiktai. Miesos 36
iki 45 vyrams.

The May Co. Basement

VAIKAMS DVI-EILINIAI
LANGUOTI MACKINAWS

10.75

Stori mackinaws šiltumui
dėvėjant ištisą žiemą.
Skaidžių mėlynų ir
žalių ir rudų spalvų lan-
guočiai... dvieile kru-
tine. Miesos 10 iki 188
vaikams.

The May Co. Basement

CLEVELANDO IR APIELINKĖS ŽINIOS

"DINFA"—6820 Superior Avenue, ENd. 4486—Atdara vakarais

PEKŠČIŲJŲ SAN- GOS SAVAITE

Mayoras Frank J. Lausche išleido proklamaciją kuria skiria savaitę Spalių 18 iki 23 Pekščiųjų Saugos Savaitę Clevelande. Šis žygis yra atkreipti dėmesio į praradimą gyvasčių ir sužeidimus trafiką nelaimėse, kas atitraukia daug vyrų ir moterų darbo jėgą nuo svarbių karo darbų.

Pekščiųjų užmūšimai ir sužeidimai sudaro didžiausią skaičių visų trafikų auko. Virš 75 nuos. mirčių trafiką nelaimėse yra tai pekštėjai ir virš pusę visų trafikų nelaimėse sužeidimų paeina iš pekščiųjų neatsargumo einant gatve.

Sulyg pereinę penkių metų rekordų, reikia tikėtis kad paskutinieji meta mėnesiai bus pavojingi kaip pekštiesiems taip ir motoristams. Ilgesnės tamsumo valandos ir pablogėjantis rudens ir žiemos oras sudaro tuos pavojus. Todėl reikalinga daugiau atsargumo einant arba važiuojant išvengimui padidintu trafiką nelaimių.

Važiotojai raginami prisilaikyti viso atsargumo trafiką išvengimui mirties ar sužeidimo. Pekštėjai taip pat privalo eiti per gatves atsargiai, nes ant to kabo jų gyvas.

Cleveland Police Dept.

Svarbus LVS Skyriaus Susirinkimas

Šio penktadienio vakare, 15 Spalių, atsisbus svarbus Lietuvos Vaduoti Sąjungos 1 skyriaus susirinkimas, 8:15 val., Dirvos redakcijoje.

Pargyzo iš Chicago centro valdybos nariai Dr. Tamosaitis ir Karpis, turi svarbių pranešimų. Nariai prašomi dalyvauti.

BALSUOKIT UŽ ŽAISLAVIETES

Lapkričio 2 d. balsavimuose bus patiekta One-tenth Mill Recreation Levy, kurios tikslas yra apsupinti Clevelando gyvenamose srityse mažesniems vaikams žaislavietėmis, kurių yra taip mažai. Šituo budu sukelti pinigai duos galimybę įsteigti desimtis naujų žaislaviečių, penkias daugiau žaidimų gatves, 10 naujų čiuožinėjimui pradų, ir tris naujus rekreacijos centrus.

Miesto valdyba savo lėšomis palaiko dabar esančias žaislavietes ir centrus, tačiau naujų įsteigimui išaugusiam miestui reikia lėšų kurias privalo užgirti miesto gyventojai. Reikalinga palyginamai maža suma, tik \$127,900, kas reikiška tik po 1c nuo tukstančio dolario taksojuamos nuosavybės.

Taksoi tuomi nebus padidinti, nes šymet išsibaigia senesnės lėvės ir jos nebus atnaujintos.

Balsuokit FOR Recreation Levy Lapkričio 2.

Šitą levy remia abi partijos ir visos miesto viešosios organizacijos ir laikraščiai.

•NUTEISTI trys broliai fabrikantai Schmellers po 10 metų kalėjimo ir po \$10,000 baudos už valdžios apgaudinėjimą: jie savo dirbtuvėse darė ir davė karo reikalus išdirbinius prastesnius negu buvo specifikacijoje pažymėta.

•KARO dirbtuvėse Clevelande nebus priimama jaunesni per 18 metų amžiaus darbininkai atvykėliai iš kitų trijų čia darbo įieškoti, nežinantių jų kvalifikacijų. To tikslas yra sulaukyti jaunamečių pripildymą mieste, kurie pasidarys miestui problema, ir kurie dabar, dirbdami, palaidai gyvenimą vestų.

•MOTERŲ į darbus gavimo vėjus, pradėtas Rugpjūčio 30 ir baigtas šiomis dienomis, rodo geras pasekmes: gauta viso 5,209 moterys.

Moterys norinčios dirbti gali registruotis Woman Power Center, 1020 Euclid ave.

1943 WAR CHEST VAJUS PRASĖDEDA SPALIŲ 18 SUKELIMUI \$5,540,000

Spalių 18 bus pradėtas šių metų 1943 War Chest vėjus sukelimui \$5,540,000 šelpimui karo nukentėjusių kitose šalyse ir bėdoje esančių namie, taip pat parėmimui mūsų vyrų tarnaujančių karinėse pareigose ir mūsų alijantu.

Šio vėjus tikslas yra apsupinti pinigais visam metui 100 vietinių sveikatos ir labdaros įstaigų kurios priklauso prie Community Fund ir 17 įstaigų surištų su karu ir Nacionaliu Karo Fondu. Šis War Chest yra vienatinis Clevelando atstovas Nacionaliam War Fund.

Šio meto War Chest apima su karu surištas šias įstaigas:

USO (United Service Organizations); War Prisoners Aid Committee; United Seamen's Service; Russian War Relief, Inc.; United China Relief, Inc.; British War Relief Society; Greek War Relief Association; Polish War Relief; Queen Wilhelmina Fund (Dutch War Relief); Belgian War Relief Society; French Relief Fund; Friends of Luxembourg; Norwegian Relief Fund; Refugee Relief Trustee, Inc.; United Czechoslovak Relief Fund; United Yugoslav Relief Fund, ir U. S. Committee for the Care of European Children.

STOKIT ! BLOCK PLANO DARBUO- TOJUS

Civilian Defence dabar turi 460,000 asmenų Cuyahoga Apskrityje dalyvaujančių Block organizacijoje, kurios tikslas yra stengtis atlikti visokių tikslų civiliniai gali pagelbėti atlikti. Tie darbai yra rinkimas senų riebalių, popierės, blešinių, skarmalių, rubų, rekrutavimas kraujo aukotojų, pardavimas karo bondų ir stampų, prižiūrėjimas vaikų tam tikruose centruose, kur tėvai palieka įeigu abudu dirba, teikiama patarnavimo U. S. O. ir kitiems Canteens; prie to palaikymas ryšių ir apsirūpinimas vyrais ir moterimis savo gatvėje, kuriu išėjo karo tarnyboms, suradimas kambarių ir butų karo darbininkams, — tai maždaug darbai kurių Block Organizacija prašo visų galinčiųjų atlikti.

Jūsų gatvėje gal tik pusė visu šeimų prisideda prie karo darbų ir pastangų, ne dėl to kad jie nenori prisidėti, bet gal but dėl to kad nežino ką jie gali daryti. Tose srityse steigiami komitetai kurie pagelbės kiekvienam norinčiam prisidėti. Bukit pasiruošę stoti į pagalbą kada busit pakviesti.

Užsiregistruokit Spa- lių 25, 26, 27 Ration Book No. 4

Ration Book No. 4 bus išduodama visiems, ir jai gauti reikalinga bus užsiregistruoti, kaip registruotasi kitoms pirmesnėms knygelėms gauti.

Cuyahoga gyventojai, sykiu ir Clevelandiečiai, registruosis savo artimose mokyklose, tris dienas: Spalių 25, 26 ir 27, po pietų nuo 1:30 iki 8 vakare.

Registruojantis reikės parodyti knygelę No. 3.

Aukotojai

Kurie davė aukas Raudonajam Kryžiui pastarame Lietuvių parėjime:

Po \$10: N. A. Wilkels, J. Dunbar, Dr. J. Evans, Jos. Skuzinskas. Po \$5: Dr. A. J. Kazlauskas, S. Bielskis, Brazis Bros. Clothes, Fel Norinkevicius, Rallis Restaurant, S. Gabaliauskas, Kl. Urbaitis, P. Vasilauskas, Della Jakubs, P. Kubilius, J. Chapas, O. Naraviciene, J. Sajevicius, Dr. H. Williams, A. Kazakevicius, V. Chesna, V. Puzin, Z. Morkunas, Agota Simanas.

J. Paltanavicius \$4; G. Kerutis \$2.10; O. Sarkicene \$2, S. Saldauskas \$2.

Po \$1: Wm. Kasper, F. Marciunas, J. Koller's Food Market, J. Lapinskas, E. 79th Studio, Dr. Tamosaitis, Mrs. Savickas, B. Urbaitis, Mrs. Zilinskiene, Mrs. Krivienė, O. Maciulienė, Mrs. Berusienė, Mrs. Puklicienė, Mrs. Stonis, M. Waminiskienė, Mrs. Willis, Mrs. Cicieniene, Pelnio Raudonajam Kryžiui padarė \$538.90. Komisija.

Visoje šalyje National War Fund šiemis tikslams nustatyta surinkti \$125,000,000, iš tos sumos Didžiajam Clevelandui paskirta sukelti \$1,838,562, arba 33.2 nuos. viso šio War Chest dalies.

Iš viso \$3,707,447, arba 66.8 nuos. iš pasiskirtų surinkti pinigų nunaityta sunaudoti vietinėms 100 įstaigų esančių prie Community Fund. "Daugiau Išliko Gyvi... Jeigu Mes Daugiau Duosim!"

METALO RINKIMAS SEKM. SPALIŲ 24

Štai vėl valdžia prašo šalies gyventojų padėti pastangas surinkti atliekamų, nereikalingus senus metalo dalykus ir atiduoti karo reikmenų dirbimui.

Namų savininkai paprastai turi visokių metalinių atliekų kuriuos laiko sklepe, taupo manydami kad jų reikės; jie sudaro daug tonų karui reikalingo metalo, kuris į karą nepatenka, nes laikomas nelaisvėje namų sklepuose.

Metalo surinkimas bus kita sekmadienį, Spalių 24. Padėkit priešakyje namo kasę surinktų metalinių atliekų tą rytą. Atiduokit senus vaikų nenaudojamus žaislus ir viską kitką kas po kojų maišosi arba kampuose guli.

A. VELJONISKIS, jaunuolis dirbantis prie karo reikmenų gamybos Thompson Products dirbtuvėje, už atsižymėjimą darbų metu tapo apdovanotas ženkleliu.

REMKIT MUSŲ

KARIUOMENĖS

A T A K A S

KARO BONAIŠ

KURIE GALIT PIRKTI WAR BONDS, KREIPKITES Į ŠIĄ ĮSTAIGĄ IR CIA PIRKIT, LAI KREDITAS BUNA LIETUVIAMS

Youth's Forum

PHONE: ENdicott 4486

6820 SUPERIOR AVE. - CLEVELAND, OHIO

THE PERISCOPE

By SARUNAS.

THE SEPTEMBER issue of Soviet Russia Today claims to be able with certainty to sketch "certain broad outlines of Soviet Intentions" upon the basis "of her consistent past policies and forthright declarations". The versatile editors of this magazine caution us to keep in mind "that the Soviet Union has subscribed to the terms of the Atlantic Charter". In spite of this subscribing, which probably was not a "forthright declaration" anyway, the glib editors see no incongruity in Russia's

"insistence on the restoration of the pre-June 1941 boundaries of the USSR, on the basis both of future national security and of obligations to the Soviet citizens of these areas. This would naturally include all those territories legally incorporated into USSR, such as Estonia, Lithuania, and Latvia, Bessarabia and Northern Bukovina, Western Ukraine and Bielo-Russia, and the pre-war boundaries vis-à-vis Finland".

It would be a waste of time to try to point out to the editors of Soviet Russia Today how it "happened" that Soviet citizens mushroomed in the above enumerated countries, or how these territories have been "legally incorporated" into the USSR. There is no cure for a blind man, but we suggest somebody read to the above editors a certain statement by Acting Secretary Welles, issued in 1940.

IT IS REPORTED that a resident of Hollywood, Robert Pollack,

has written music for the four poems of a Philadelphia Lithuanian, K. Vidikauskas. The titles of the songs are: "Our Standard", "My Dearest Soldier Son", "My Vision Dream", and "General Douglas MacArthur".

THE NEWLY-ELECTED officers of the energetic Lithuanian University Club of Chicago is composed almost entirely of Lithuanian college student girls. The President is Miss Ellen Skirmont, vice president, Miss Irene Mankus, secretary, Miss Helen Domkus. Only the treasurer is a man—Al Mockevicius.

THE RECENT conference of Lithuanians in Pittsburgh has requested the Post Office Department to issue a series of special stamps to commemorate the freedom-loving Baltic nations of Lithuania, Latvia, and Estonia. This series would dovetail into the United Nations series already being issued.

SECRETARY of the Treasury, Mr. Morgenthau, wrote a letter to the Philadelphia Lithuanians thanking them for their recent drive during which they sold \$489,525 worth of War Bonds.

ACCORDING to the Brooklyn, N. Y., Amerika, it is proposed to establish a Lithuanian Information Centre there, to publish a frequent edition of a Lithuanian Bulletin and a less frequent magazine about Lithuanian affairs in English. — Rochester, N. Y. Lithuanians under the leadership of Rev. Bakšys, have raised \$1,000 for such purpose.

Stopped in Midair by Speed Camera

As graceful Betty Atkinson of the Ice Follies does a somersault with a baten, the speedway cameraman photographs her at three critical stages of the act and gets all three positions on the same negative. The unusual result is shown above.

THE No. 9 issue of the Vytis, Lithuanian-American magazine, was published by a donation from the Lithuanian USA paratrooper, Antanas Gaputis, and his wife.

THE LITHUANIAN communists decided to get together December 17-19, at Brooklyn, N. Y., to masquerade under the name of "Lithuanian Americans". They will hold a "democratic" conference, whatever that means.

AT A SPECIAL meeting of Omaha, Nebr., Lithuanians, \$5,000 worth of War Bonds were purchased during the 3rd War Loan drive. Total purchases of bonds by the Lithuanians since the beginning of the war amount to — \$150,000.

OF THE 600 Lithuanians who serve Uncle Sam from Shenandoah, Pa., two gave their all. A special Lithuanian Women's Committee has sold \$54,250 War Bonds and over \$5,000 worth of War Savings Stamps since October 1, 1942.

THE LITHUANIAN Workers Alliance (LDS) is in the midst of a drive to sell \$175,000 in War Bonds and buy a bomber in the name of Lithuanians.

Appeal In Sweden for the Freedom of the Baltic States

Three prominent patriots of the Baltic States — Ignas Jurkunas-Soinius, a Lithuanian writer; Professor Fr. Balodis, a Latvian; and Professor H. Perltz, an Estonian—published an appeal to enlightened world opinion in which support was sought for the complete independence of the Baltic States. That appeal appeared in the Swedish press and was reproduced in full in the Finnish press, and a resume appeared also in the Swiss press.

As a result, another appeal for the freedom and independence of the Baltic States later appeared in the Swedish papers, signed by sixty-six citizens prominent in Swedish political and intellectual life.

Among those who signed that appeal were three bishops, twenty professors, two lecturers, ten members of the Swedish parliament, five chief editors, three directors-general, two colonels, etc.

Dirva galima išsirašyti už vieną dolerį — pusę metų.

SUPERIOR CAFE

and Bowling Alley

Ateikit Palošti ant mūsų šešių reguliarių Alleys
6927 SUPERIOR AVENUE

Alus — Degtinė — Lengvi Užkandžiai

Mes turim tik šešias Bowling Alleys, bet gerai prižiūrėtos ir turėsit smagu lošimą. Ateikit pas mus.

Atdara iki 2:30 val. ryto.

N. Balindus M. Botoman, Prop.

JAU ATIDARYTA

Del 6 ar 12 TEAMS BOWLING LEAGUE

Ši vieta gražiai remodeliuota. Šešios A. B. C. Alleys. Atdara nuo 1:30 po pietų.

EAST 93RD RECREATION

1665 EAST 93rd STREET RAnd. 8306

Siaurėje nuo Hough Avenue

BRAZIS BROS.

TAILORS FOR LADIES & MEN

LADIES

MENS

SUITS 27.50 up
COATS Made to Order
Slacks 8.50

SUITS 27.50 up
TOPCOATS Made to Order
OVERCOATS

READY TO WEAR

MENS TOPCOATS 22.50
OVERCOATS and 27.50
Made of Finest Wool Fabrics

BRAZIS BROS.

6995 SUPERIOR AVE. 15602 WATERLOO RD.
Open Eve. till 7:30 P. M. Wed. till 1 P. M.

MONCRIEF FURNACE SAVININKAMS

Tikrosios MONCRIEF Taisymui Dalys yra GALIMOS GAUTI.

Kreipkitės į savo MONCRIEF Pardavėją

The HENRY FURNACE Co. Medina, O.

DABAR LAIKAS ĮSIGYTI

Vyrams Rudeninės

Skrybėlės

Pas mus rasite pilniausią pasirinkimą VYRAMS ir VAIKAMS vėliausių pavyzdžių ir spalvų kurios kožnam patiks.

KINGSLEY

IR BARCLAY

FASHION BRANDS

FAIRFAX ir MERRIMAC
Brands \$2.95 - \$3.95

\$5.00

Vyrams ir Vaikams
KELNĖS \$3.95

Gražūs Vyrams
MARŠKINIAI \$1.95

Didelis pasirinkimas vienodų spalvų ir įvairių šlaip audinių.

Vienodų ir margų spalvų, taipgi grynai balti. Geriausios rūšies Broadcloth marškiniai, nešuntančių spalvų.

Nauji Rudeniniai
Vyrams Kaklaraiščiai

Sweteriai \$1.79

Paskiausių gražių marginių.
65c 2 už \$1.25

Užsimanamų stilių, įvairių paskirų spalvų, taipgi visu miere.

DYKAI GREEN STAMPS su kožu pirkinia.

DYKAI

Čia galite iškeisti savo Stamp Books.

THE KRAMER & REICH CO.

7010 Superior Ave

Atdara Vakaraais

6712 Superior Ave.
Cleveland

THE LITHUANIAN
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION